

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלָק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמַיִם גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21

עֲרַשׁ"ק ו' תְּמוּזַ תְּשַׁע"ד (4.7.14) © צִיּוֹת הַשָּׁבֹת: 20:35 ר"ת 21:20

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשָׂא (בְּלָעַם) מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר: אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל"

עַל דְּבָרָיו שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", נִתְיַגְעוּ כְּבָר כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מָה הֵיטָה כּוֹנֵנוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, וְעַל מָה וְלָמָּה אוֹמֵר הוּא בְּכָאֵב "אוֹי"? וּמְצִינּוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּךְ בְּ"שַׁעַר הַגְּלִגּוּלִים" לְרַבְּנּוֹ הָאֲרִיז"ל, וְכֵךְ הוּא כּוֹתֵב (הַקְּדָמָה לֵג'): "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", ("מְשָׁמוֹ אֵל") אוֹתִיוֹת מְשָׁמוֹ אֵל".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין גַּם עֲנָן זֶה. שֶׁכֵּן עַל אֵיזָה שְׁמוּאֵל מְדוּבָר? וּמִבָּאָר הָאֲרִיז"ל (שָׁם), שֶׁבְּלָעַם הָרָשָׁע פָּחַד מְשָׁמוֹאֵל הַנְּבִיא, כִּפִּי שָׂרְמָז בְּכַתוּב לִפְנֵי: "וַיֵּרָא אֶת עַמְלֶק וַיֵּשָׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אַבְדֹּ". וּפִרְשׁ רַש"י: "וַיֵּרָא אֶת עַמְלֶק, נִסְתַּכַּל בְּפּוֹרְעָנוֹתוֹ שֶׁל עַמְלֶק, (שְׂאֵמָנָם) 'רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק' – הוּא קָדָם אֶת כָּלֵם לְהִילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל... (וְאוּלָּם) וְאַחֲרֵיתוֹ לְהִיאַבֵּד בְּיָדָם (=בְּיַד יִשְׂרָאֵל), שְׂנֵאֲמַר (לְיִשְׂרָאֵל): 'תִּמְחָחָה אֶת זֵכֶר עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם'". הֵנָּה, מְבוֹאָר מִכָּאֵן שֶׁבְּלָעַם הָרָשָׁע הִסְתַּכַּל וְרָאָה אֶת אַחֲרֵיתוֹ שֶׁל עַמְלֶק, שֶׁהִיא "עֲדֵי אַבְדֹּ" (=אַבְדוֹן גְּמוּרָה), וְהִבִּיעַ עַל-כֵּךְ אֶת כְּאֵבוֹ עַל אוֹבְדָן עַמְלֶק לְעַתִּיד.

וְהֵנָּה, כִּידוּעַ, שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא הוּא שְׂצוּהָ עַל שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ לְהִילָחֵם וְלִמְחוֹת אֶת עַמְלֶק, כִּפִּי שְׂכַתוּב (שְׁמוּאֵל א', טו'): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקֻדֹתַי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עַמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל... עַתָּה לֶךְ וְהִכִּיתָה אֶת עַמְלֶק וְהַחֲרַמְתָּם אֶת כָּל אֲשֶׁר לּוֹ וְלֹא תַחַמַּל עָלָיו".

וְאֵמָנָם, שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ יֵצֵא לְהִילָחֵם מִלְחָמַת חוֹרְמָה עִם עַמְלֶק, אוּלָּם חָמַל עַל אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק, וְהִשְׁאִיר אוֹתוֹ בְּחַיִּים. עַד שֶׁבָּא שְׁמוּאֵל וְשִׁסַּף אֶת גְּרוֹנוֹ וְהִרְגוֹ, כִּפִּי שְׂכַתוּב: "וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת אַגַּג לִפְנֵי ה' בְּגִלְגָּל". לָכֵן, לְאַחַר שֶׁבִּכְּהָ בְּלָעַם אֶת אוֹבְדָנוֹ שֶׁל עַמְלֶק, כִּפִּי שֶׁהִבְאֵנוּ (בְּאוֹמְרוֹ, "רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אַבְדֹּ"), הוֹסִיף בְּלָעַם לְקוֹנֵן בְּנִבּוּאָתוֹ, וַאֲמַר: "אוֹי מִי יַחֲיָה מְשָׁמוֹ אֵל", אוֹתִיוֹת "מְשָׁמוֹ אֵל" – לוֹמֵר, שֶׁשְׁמוּאֵל הַנְּבִיא הוּא שִׁישְׁסַף וַיְהָרוֹג אֶת אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנָן זֶה. שֶׁכֵּן, מְדוּעַ מְצַטְעֵר וּמְקוֹנֵן בְּלָעַם הָרָשָׁע עַל אוֹבְדָנוֹ שֶׁל עַמְלֶק? תַּחֲלִיחָה, נִקְדָּיִם לְהַבִּיא מָה שֶׁמְבוֹאָר בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁשָּׂרַשׁ נִשְׁמָתָם שֶׁל בְּלָק וּבְלָעַם הוּא מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק, וְכִפִּי שְׂכַתוּב בְּזֹהַר ("כִּי תִצָּא" רַפְא' מִתּוֹרָגָם): "בְּלָעַם וּבְלָק נִשְׁמוֹתֵיהֶם הִיא מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק, וְלָכֵן הָיוּ שׁוֹנְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל אוֹמָה וְלִשׁוֹן, וְלָכֵן עַמְלֶק רָמוּז בְּשְׁמוֹתָם: ע"ם שֶׁל בְּלָעַם, (ו)לֶק מִן בְּלָק".

דְּהֵינּוּ, אוֹמֵר הַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ: שְׁמוֹ שֶׁל עַמְלֶק רָמוּז בְּמִשְׁוֹתָף בְּסוּף שְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּלָעַם וּבְלָק. הֵנָּה, אוֹתִיוֹת "ע"ם שֶׁל עַמְלֶק נִמְצָאוֹת בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל בְּלָעַם. וְאוֹתִיוֹת "לֶק" שֶׁל עַמְלֶק נִמְצָאוֹת בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל בְּלָק. וְכָל זֶה, כִּיּוֹן שֶׁשׁוֹרְשָׁם הַטְּמָא שֶׁל בְּלָעַם וּבְלָק הוּא, כְּאֹמֵר, מְקַלִּיפֵת עַמְלֶק הַטְּמָאָה. וְלָכֵן נִתְחַבְּרוּ יַחַד לְהִילָחֵם כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל.

(רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפְאֵלִי זִיע"א מוֹסִיף וְאוֹמֵר, שֶׁקַּלִּיפֵת בְּלָעַם וְעַמְלֶק מְשׁוֹלְבוֹת יַחַד, כִּפִּי שְׁמוּבָא בְּצִיּוֹר: גִּיתָן לְרֵאוֹת, כִּי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת, בְּלָעַם וְעַמְלֶק, מִתְחַבְּרִים וּמִשְׁתַּלְבִּים זֶה בְּזֶה, וְנִיתָן לְקְרוֹא אוֹתָם גַּם מְלַמְעָלָה לְמָטָה).

בְּלָעַם עַמְלֶק

וְעַתָּה, בֹּא וְרָאָה שְׁלִפֵי הָאֹמֵר יוֹמֵתָק לָנוּ לְהַבִּין מָה שְׁמְצִינּוּ שֶׁלִּפְנֵי שֶׁבָּא עַמְלֶק לְהִילָחֵם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים, הִלֵּךְ לְהַתְיַעֵץ עִם בְּלָעַם הָרָשָׁע. וְזֶה הָרָשָׁע יַעֲזֵ לּוֹ לְלַכֵּת לְהִילָחֵם עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (אֶסְתֵּר רַבְתִּי ז', יג'): "וַיָּבֵא עַמְלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים, וּמַהִיכֵן בֹּא עַמְלֶק? אָמַר רַבִּי כְּרוֹסְפָדַי בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן, שֶׁבָּא מֵאֶצֶל בְּלָעַם הָרָשָׁע, כְּדִי לִיטוֹל עֲצָה מִמֶּנּוּ (=מִבְּלָעַם), וְאָמַר לוֹ: יוֹדַע אֲנִי שֶׁבַעֵל עֲצָה אֶתָּה, וְגַם בַּעַל מַחְשְׁבוֹת רְעוּת, וְכָל הַנוֹטֵל עֲצָה מִמֶּךָ אֵינוֹ נִכְשָׁל... הִיאֵךְ אֶתָּה יוֹעֲצֵנִי? אָמַר לוֹ בְּלָעַם (לְעַמְלֶק): לֶךְ וַעֲשֵׂה עִמָּהֶם (=עִם יִשְׂרָאֵל)

מִלְחָמָה. וְאִם אֵין אֶתָּה עוֹשֶׂה עִמָּהּ מִלְחָמָה, אֵין אֶתָּה יְכוּל לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִיהֶם, וְאִף אֶתָּה(=עֲמֶלְק), שֶׁהוּא בֶן בְּנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, תְּלוּי בְּזִכּוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, מִיַּד בָּא עֲלֵיהֶם (עֲמֶלְק) לְמִלְחָמָה".

לְפִי הָאִמּוֹר הַבִּיאוֹר הוּא, מֵאַחַר וְשֶׁרֶשׁ חַיִּית בְּלָעַם הוּא מְקַלֵּיפֵת עֲמֶלְק, לְכֵן הִתְיַעַץ עִם עֲמֶלְק אִם לְצִאת לְמִלְחָמָה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. זֹאת וְעוֹד, כִּי בְמָה שֶׁהִתְיַעַץ עֲמֶלְק עִם בְּלָעַם, נִתְכַּוֵּן שִׁישְׁפִיעַ לוֹ בְּלָעַם כַּח וְחַיִּית מְצַד חֶלְקוֹ בְּקַלִּיפֵת עֲמֶלְק, כְּדֵי לְהַצְלִיחַ בְּמִלְחָמָתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל. וְאֶכֶן בְּלָעַם, בְּגִלְל שְׁנֵאתוֹ הַגְּדוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל, יַעַץ לְעֲמֶלְק, וְגַם הִשְׁפִיעַ לוֹ מִכַּח טוֹמְאָתוֹ, כְּדֵי שִׁיצֵא לְמִלְחָמָה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, אוֹמְרִים חו"ל, שְׁמִצּוֹת מַחִית עֲמֶלְק הִיא רַק לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, לְאַחַר שִׁימְלִיךְ הַקַּב"ה אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ עַל יִשְׂרָאֵל. (וְמָה שְׁצִוָּה הַקַּב"ה אֶת שְׂאוּל לְמַחּוֹת אֶת עֲמֶלְק, אִם הִיָּה עוֹשֶׂה כֵּן, הִיָּה זוֹכֵה לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה. אוּלַם, מֵאַחַר וְהִשְׁאִיר אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק בְּחַיִּים, נִדְחָתָה הַגְּאוּלָּה, וְעִמָּה גַם מִצּוֹת מַחִית עֲמֶלְק, עַד לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ).

מִעֲתָה מְבוֹאֵר בִּיתֵר שֶׁאֵת הַפְּתוּד שֶׁל בְּלָעַם מְשִׁמוּאֵל הַנְּבִיא. שָׁכֵן, בְּלָעַם הִרְשַׁע לֹא פָתַח רַק מְשׁוּם שְׁעֵתִיד שְׁמוּאֵל לְצִוֹת עַל שְׂאוּל בְּשֵׁם ה' לְהִלָּחֵם בְּעֲמֶלְק, וְגַם לְאַחַר מִכֵּן הִרְגַּ בְּמוֹ יָדָיו אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמֶלְק, אֲלֹא גַם מְשׁוּם שְׁמוּאֵל עֲתִיד לְמַשׁוּחַ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי הוּא(=דָּוִד) עֲתִיד לְהִיָּוֵת לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

כְּמוֹ שְׁמִצְיָנוּ בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ ("לֶךְ לְךָ", פב): "דָּוִד מְלָכָא חַי לְעֵלְמִין, וְאִפִּילוּ בְּיוֹמֵי מְלָכָא מְשִׁיחָא אִיהוּ מְלָכָא(=דָּוִד הַמֶּלֶךְ חַי לְעוֹלָמִים, וְהוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ). וְהָרִי דָּוִד יִמְחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֶלְק מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁלֹּא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ שְׂרִיד וּפְלִיט, וְכָל כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה וְהַרְשָׁע יִתְבַטְּלוּ מִן הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים (בְּתַפִּילַת "עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח"): "וְהַאֲלִילִים פְּרוֹת יִפְרֹתוֹן". (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"יִזַּל מֵיָם מִדְּלִו וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים"

רַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ, אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים, הַבַּעַשׁ"ט זִיע"א מְגַלֵּה לָנוּ שְׁמַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקְוֵה הִיא כַּח גְּדוּלָּה וְעִצּוּמָה, עַד כִּי נַחֲשַׁבֵת לְפָנֵי הַבּוֹרָא יִתְבַרַךְ כְּתַעֲנִית שֶׁל יוֹם אַחַד.

וְכַפִּי שְׁמוּבָא בְּסִפְר "תּוֹרַת הַמְּגִיד מְזוֹלֻטְשׁוּב" (דף רפ"ה): "וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי אָבִי מוֹרֵי הַרְה"ק ר' יַחִיאֵל מְזוֹלֻטְשׁוּב זִיע"א, שְׁשָׁמַע מִפִּי קוֹדְשׁוֹ שֶׁל הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, שְׁאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "פְּעַלְתִּי אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבַרַךְ, שֶׁהַטְּבִילָה שְׁאֵדָם טוֹבֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִקְוֵה בְּבִקְרָה יִהְיֶה נַחֲשָׁב לְפָנֵי הַקַּב"ה כְּתַעֲנִית יוֹם אַחַד".

וְעַל גְּדֵל מַעְלַת הַטְּבִילָה בְּמִקְוֵה אוֹמַר הַגְּאוּן רַבִּי יַעֲקֹב עַמְדִין זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "מְגַדֵּל עוֹ", שְׁעַל-יָדֵי הַטְּבִילָה מְטַהֵר הָאָדָם אֶת לְבוֹ, וּמְזַהֵר נִמְשַׁכֵּת לוֹ קְדוּשָׁה לְעֵינַיִם, וּמְשַׁם לְכָל רַמ"ח הָאֵיבָרִים וְשִׁס"ה הַגִּידִים. וּמוֹסִיף וְאוֹמַר: מָה גְּדוּלָּה מְאֹד טַהֲרַת הַמִּקְוֵה, הֵן לְטוֹמְאָת הַגּוֹף וְהֵן לְטוֹמְאָת הַנֶּפֶשׁ מִן הָעֵבִירוֹת. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְעַתָּה לֹא בְּאֵתִי לְהוֹדִיעַ, אֲלֹא גְדֵל מַעְלַת הַמִּקְוֵה, אֲשֶׁר מִי שְׁמַרְגִיל עֲצָמוֹ בְּטַהֲרָה זוֹ תְּמִיד, יוֹעִיל לְכָל הַטּוֹמְאוֹת, וְגַם לְטוֹמְאָת הָעֵבִירוֹת, וְיִבּוֹא לִיָּדֵי טַהֲרָה, הֵינּוּ טַהֲרַת הַלֵּב. (וְרַמְזוּ לָזֶה) 'לֵב טַהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים', רֵאשִׁי תִיבוֹת "טַבֵּל" (כְּלוּמַר שֶׁהַטּוֹבֵל בְּמִקְוֵה זוֹכֵה לְלֵב טַהוֹר). (וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁמְטַהֲרַת הַרְהוֹר הַלֵּב, נִמְשָׁךְ (גַם) טוֹהַר הַמַּחְשְׁבָה, שֶׁהוּא בְּמַח... וְיִהְיֶה טַהוֹר עֵינַיִם מִרְאוֹת בְּרַע, וְאַחַר-כֵּן נִמְשַׁכֵּת טַהֲרָה (לְכָל הַגּוֹף - רַמ"ח אֵיבָרִים וְשִׁס"ה גִידִים), (שְׁהֵם) כְּנֶגֶד תַּרְי"ג הַמִּצְוֹת".

ה"שֵׁם מְשִׁמוּאֵל" אוֹמַר, שֶׁהַיּוֹת וְהַמִּים הֵם פְּשׁוּטִים וּבְלִי גֵוֹן, לְכֵן הַטּוֹבֵל נַעֲשֶׂה טַהוֹר וְהַטּוֹמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ וְהַלָּא, כִּי הַחֲטָא הוּא, כְּפִי דְבָרָיו: "תְּמוּרָה וְדַמְיוֹן"(=דְּהֵינוּ, הַחֲטָא הוּא דַמְיוֹן צָבַע הָאָדָם, הַצּוֹבַע אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּנִבְיָא (ישַׁעְיָה א', ח'): "אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנַיִם(=אָדוּמִים כְּשׁוֹשָׁנִים) - כְּשֶׁלַּג יִלְבִּינוּ", וְעַל-יָדֵי הַכְּנִיסָה לְמִקְוֵה, עַל-יָדֵי הַמִּים, הַחֲטָא נִימּוֹחַ/נִמְחָק וּפּוֹרַח מִן הָאָדָם).

וְאִילוּ הַגְּאוּן רַבִּי חַיִּים פְּלֵאגִי כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "כֶּף חַיִּים", שֶׁהַטְּבִילָה בְּמִקְוֵה, סְגוּלָתָהּ לְהַתְּחַכֵּם(=לְהַחֲכִים) אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה. וְכַדְבָּרָיו (סִימָן ח'): "סוֹפֵי תִיבוֹת 'הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֲכָם' הוּא 'מִקְוֵה' (מִהַסּוֹף לְהַתְּחַלֵּה), כִּי מִקְוֵה טַהֲרָה יַעֲשֶׂה לוֹ(=לְטוֹבֵל) סְגוּלָה לְהַתְּחַכֵּם בְּתוֹרָה (לְהִיָּוֵת עִם חֲכָם)". (עַל-פִּי הַרַב אֲשֶׁר לוֹסִטִּיגָמוֹ).

"מָה טַבוֹ אֶהְלִיךְ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל" (אֵלוּ בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת - סַנְהֶדְרִין קה')

פְּעַם נִשְׁאֵל הַגְּאוּן רַבִּי נַפְתְּלִי צַבִּי בַרלִין (הַנְּצִי"ב מוֹלוּזְיָן), כִּיֶּצֵד הוּא יְכוּל לְשָׂאת אֶת רַעַשׁ הַלְמוּד הַבּוֹקֵעַ מִבְּנֵין הִישִׁיבָה, וְכִיֶּצֵד אֵין הַדְּבָר מִפְּרִיעַ לוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁהוּא מִתְגוֹרֵר בְּסִמּוּךְ מְאֹד לְיִשִּׁיבָה? הַשִּׁיב לְהֵם הַרַב: הָאִם שְׁמַעְתֶּם, כִּי בַעַל טַחֲנַת קֶמַח יִתְאוּנוֹן עַל הָרַעַשׁ וְהַהֲמוּלָה שְׁמַקִּימָה טַחֲנָתוֹ? בְּרוּר כִּי לֹא יִתְאוּנוֹן, כִּיֹּן שְׂרַעַשׁ הַטַּחֲנָה מִבְּשׂוּר לוֹ עַל פְּרִנְסָתוֹ, וְאַדְרָבָא - רַק לְשִׁמְעַ קוֹלָה הַסּוֹאֵן שֶׁל טַחֲנַת הַקֶּמַח תַּעֲרַב לוֹ שְׁנָתוֹ. וְאִף אֲנִי - הַמְּשִׁיךְ הַרַב - דּוֹמָה לְבַעַל הַטַּחֲנָה. קוֹל הַתּוֹרָה, הַבּוֹקֵעַ מִפְּיוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הִישִׁיבָה, קוֹל עָרַב זֶה, הֵינּוּ מְקוֹר חַיּוּתִי, וְהוּא נוֹסֵךְ בִּי עִידוּד וְחִיּוּק. וְהוּא נָעִים וְעָרַב מְאֹד לְאֲזָנִי, וְאִם חֲלִילָה יִפְסַק קוֹל זֶה, לֹא אֶהְיֶה מְסוּגָל לְתַת תְּנוּמָה לְעֵינַי בְּשִׁקְט הַנוֹרָא שְׁיוּצָר...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" (מתוך התפילה)

הַגְּאוֹן רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ שְׁפִירָא כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שְׁעַל-פִּי סִפֵּר הִיצִירָה יֵשׁ לְכָל חֹדֶשׁ מִ-יב' חוֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה אוֹת מִיּוֹחֶדֶת מֵהַאֲלֹ"ף בִּי"ת, הַשְּׂיִכֶת לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ. כְּמוֹ כֵּן, לְכָל חֹדֶשׁ יֵשׁ גַּם חוֹשׁ מִיּוֹחֶד, מְכַל הַחוֹשִׁים שֶׁבָּרָא הַקַּב"ה לְאָדָם, שְׁשִׁיךְ לְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ.

וּמִבְּאֵר שֵׁם הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", שֶׁבְּחֹדֶשׁ תְּמוּז שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ח'** וְחוֹשׁ הַרְּאִיָּה, וְאֵילוּ בְּחֹדֶשׁ אָב שׁוֹלְטִים הָאוֹת **ט'** וְחוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה.

לְפִי זֶה, אוֹמֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", אִם נִתְּבוֹנֵן נִרְאָה, שְׁשִׁי הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ - **ח'** ו-**ט'** - הֵן הַשְּׂרֵשׁ שֶׁל הַמְּלָחָה "חֲטָא". וְזוֹאת, כְּדִי לוֹמַר לָנוּ שֶׁבְּחֹדְשֵׁים אֵלוּ - תְּמוּז וְאָב - גְּרַם הַחֲטָא, וְנִחְרַבו שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ.

וּכְפִי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "הִנֵּךְ רוּאָה, (שְׁ)אוֹתִיּוֹת **ח'** (ו-) **ט'** הֵמָּה הַשׁוֹלְטִים בְּ-ב' חוֹדְשֵׁים אֵלוּ (=תְּמוּז וְאָב). וְזֶהוּ הַנִּרְמָז (אִיכָּה א', ח'): 'חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם'. (ו) עֵינֵן בְּבַעַל הַטּוֹרִים, פְּרִשְׁת וַיְחִי (בְּרֵאשִׁית מִט'),

א', (בְּפִסּוּק) 'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו', בְּקֶשׁ (יַעֲקֹב) לְגִלוֹת לָהֶם (=לְבָנָיו) אֵת הַקֶּץ (=זְמַן הַגְּאוּלָּה) וְנִסְתָּם מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׂמָא חֵס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ בְּכֶם חֲטָא. אָמְרוּ (לוֹ בְּנָיו), תִּדְקַדֵּק בְּשׁוֹמְמוֹתֵינוּ, וְלֹא תִמְצָא אוֹתִיּוֹת **ח'** **ט'** - הֲרִי לָךְ שֶׁהָאוֹתִיּוֹת גּוֹרְמִים. הֵגַם שֶׁבּוֹדָאֵי הַבְּחִירָה (ה) חוֹפְשִׁית (קִימַת), עִם כָּל זֶה, הַזְּמַן, הַמְּקוֹם וְהַנֶּפֶשׁ מְסִיעִים לְכָל זֶה... אִם כֵּן, אֵלוּ (שְׁנֵי) הַחוֹדְשִׁים, שֶׁבָּהֶם (שׁוֹלְטוֹת) הַ(ה)אוֹתִיּוֹת **ח'** ו-**ט'** - בָּהֶם דִּיקָא (=דוֹקָא) גְּרַם (ה)חֲטָא לְחֶרְבֵן הַבֵּית).

תְּמַצָּא שְׂאֵרֵינוּ רַז"ל (בְּרֵכוֹת ד'): 'רְאוּיִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס בְּיַמֵּי עֲזָרָא (=בְּזְמַן הַחֶרְבֵן), כְּדָרְךָ שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, אֲלֹא שֶׁגְּרַם הַחֲטָא... וְזֶהוּ שֵׁישׁ לְפָרְשׁ: 'חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם עַל כֵּן לְנִידָה הֵיְתָה'. וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה (הַדְּבָר). הֲלֹא חֲטָא פִירוּשׁוֹ שׁוּגַג. וְקֶשֶׁה, וְכִי מִפְּנֵי (זֶה) שֶׁשָּׂגָגָה, עַל-כֵּן תִּהְיֶה מְרוּחֶקֶת כְּנִידָה? וְלְפִי הַנ"ל יֵשׁ לְפָרְשׁ: 'חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַיִם' - הַזְּמַן גְּרַם, (שֶׁזֶהוּ) זְמַן שְׁלִיטַת (ה)אוֹתִיּוֹת **ח'** **ט'** - 'עַל כֵּן לְנִידָה הֵיְתָה' -

עַל-כֵּן רַק כְּנִידָה - לֹא כִשְׂאָר עֲרִיּוֹת, שְׂאֵסוּרִין וּמְרוּחֶקִין לְעוֹלָם - (אֲלֹא) רַק כְּמוֹ נִידָה, שְׂמוּתֶרֶת לְאַחַר זְמַן".

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרֵינוּ מִבְּאֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" גַּם אֵת עֵנִין ב' הַחוֹשִׁים שְׁשִׁיכִים לְחוֹדְשֵׁים תְּמוּז וְאָב - חוֹשׁ הַרְּאִיָּה, שְׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ תְּמוּז, וְחוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה, שְׁשִׁיךְ לְחֹדֶשׁ אָב.

וּמִבְּאֵר שֵׁם, שֶׁהַמְּרַגְלִים הִתְחִילוּ לְלַכֵּת לְתוֹר אֵת הָאָרֶץ בְּ-כֹט' בְּסִינַן (תַּעֲנִית כֹּט'), וְהִלְכוּ אַרְבַּעַיִם יוֹם, עַד שֶׁחָזְרוּ בְּ-ט' בָּאָב, יוֹם שֶׁבּוּ בְּכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִיָּה שֶׁל חֵינֶם, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם שְׁבִיּוּם זֶה יִחְרַבו בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ - הַרְּאוּשׁוֹן וְהַשְּׂנִי.

וְהֵנָּה, עֵיקַר הַלִּיכָתָם שֶׁל הַמְּרַגְלִים הָיָה בְּחֹדֶשׁ תְּמוּז, אֲשֶׁר בּוֹ שׁוֹלֵט כְּאִמּוֹר חוֹשׁ הַרְּאִיָּה, וְעַל-כֵּן אוֹמֵר הַפְּתוּב (בַּמְּדַבֵּר לִב' ט'): "וַיַּעֲלוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ וַיִּנְיָאוּ אֵת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה'". מְדַגֵּישׁ הַפְּתוּב "וַיִּרְאוּ אֵת הָאָרֶץ" - מִשְׁמַע, שֶׁנִּכְשְׁלוּ וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְּאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה שֶׁהַבְּטִיחַ הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל.

וְלְאַחַר שֶׁשָּׁבוּ "מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ אַרְבַּעַיִם יוֹם", שֶׁזֶה הָיָה כְּפֶר בְּחֹדֶשׁ אָב, שֶׁבּוּ שׁוֹלֵט חוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה, הוֹצִיאוּ אֵת דְּבַת הָאָרֶץ רָעָה, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ עֲלֶיהָ "אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הִוא". וְלְאַחַר שֶׁשְּׁמַעוּ וּקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת דְּבָרֵיהֶם שֶׁל הַמְּרַגְלִים, אִז "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֵת קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלִילָה הַהִוא". הֵנָּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה, עַל-יְדֵי שֶׁשְּׁמַעוּ וּקְבְּלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע שֶׁל הַמְּרַגְלִים עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הֲרִי לָנוּ שֶׁ-ב' הַחוֹדְשִׁים - תְּמוּז וְאָב - שֶׁבָּהֶם שׁוֹלְטִים הָאוֹתִיּוֹת **ח'** ו-**ט'**, וְכֵן חוֹשֵׁי הַרְּאִיָּה וְהַשְּׂמִיעָה - הֵם שְׂגָרְמוּ שֶׁהַמְּרַגְלִים חֲטָאוּ בָּהֶם, וּפְגָמוּ בְּחוֹשׁ הַרְּאִיָּה, כְּאֲשֶׁר הִסְתַּכְּלוּ בְּעֵין רָעָה עַל הָאָרֶץ. וְכֵן, פְּגָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּחוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה עַל-יְדֵי שֶׁשְּׁמַעוּ וּקְבְּלוּ אֵת לְשׁוֹן הָרַע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכִתּוּצָאָה מִכֶּךָ נִגְזַר עֲלֵיהֶם חֶרְבֵן שֶׁל שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ. עַל-כֵּן אָנוּ מִתְּפַלְּלִים בְּסִדֵּר הַתְּחַנּוּן - "הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ" - כְּדִי לְתַקֵּן אֵת ב' הַמִּקְדָּשׁ (אֵלוּ תִכֵּן דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר"). (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְ"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מצינו דבר פלא בספר "אור לצדיק" למהר"ם פאפיר"ש (סימן יח, סעיף ב'): "אין (לאדם) להרים קולו בתפילת יח' (=שמונה עשרה) בחשאי, כי יש מלאכים נקראים 'אזני ה', (שהם) ממונים לקבל תפילותינו בלחש. ואם אותה התפילה נשמעת לאוזני האדם (שעומד ליד המתפלל), אזי המלאכים הנ"ל אינם מקבלין (את) התפילה, ונדחית לחוץ, רחמנא ליצלן, (אל) מלאכי חבלה, הנקראים **נץ פֶּלֶב**, **תמור**. וזהו 'עיניך לנכח יביטו', **"נכח"** ראשי תיבות – **נץ פֶּלֶב**, **תמור** – הם ראשי הקליפות. לכן, שומר נפשו ירחק מהם".

לכן צריך להתפלל בלחש, שרק הוא עצמו ישמע את מה שמוציא מפיו. (ויש להעיר כי המקור לדברי הארז"ל הוא בתיקוני הזהר (תיקון כא, סג): "**אריה שור נשר**. קטרוגא דלהון (=והמקטרגים פנגדם הם) **נץ פֶּלֶב**, **תמור**".) הנה מבואר, כי ג' בחינות של הקדושה הן **אריה שור נשר**, שהן פנגד ג' תפילות שתקנו האבות הקדושים: אברהם, תפילת שחרית, בבחינת **אריה**. יצחק, תפילת מנחה, בבחינת **שור**. יעקב, תפילת ערבית, בבחינת **נשר**. אולם, זה לעומת זה עשה ה', ויש פנגדן שלש קליפות, שהן **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור**, ראשי תיבות "**נכח**". ועל-כך אומר הארז"ל, שכאשר האדם אינו מכון בתפילותיו כראוי, באים ג' קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – וחוטפים את תפילתו ממנו. ויש לומר, ש-ג' קליפות אלו – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – הן בגמטריה "**מות**", וכל חפצן הוא להמית את האדם, על-ידי שחוטפות הן את השפע היורד מתפילותיו.

ומוסיף ואומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן, שעל-ידי שהאדם מקדש את עיניו, שלא להסתכל מחוץ לארבע אמותיו, בשלשת צדדיו – ימין, שמאל ואמצע – ומכון ליחד בכך ג' הוי"ה (=הוי"ה=26 לכל צד), שעולים בגמטריה ל"**נכח**" (=78), בסוד "**עיניך לנכח יביטו**" – הנה, על-ידי כך הוא מכניע ומבטל גם את כוחן של ג' הקליפות – **נץ**, **פֶּלֶב**, **תמור** – שהם ראשי תיבות "**נכח**". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויחר אף בלעם ויך את האתון..."

מעשה אחד הובא בכתבי הארז"ל, שבימיו היה איש חסיד אחד, ושמו רבי אברהם אבן פוא"ה ז"ל. והיה האיש עשיר גדול, וידו היתה פתוחה לעניים ולאביונים. והיה דר בשכונתו יהודי אחד, שהיה מתעסק במשא ומתן עם אשת רבי אברהם פוא"ה ז"ל. (שכן, אשתו של רבי אברהם היתה מסוגלת למשא ומתן). ופתאום בא על אותו השכן חולי נורא, ונפל הוא למשכב ימים רבים, עד שהתחיל בשרו לרקוב עליו, ואף ערותו (=אות ברית קודש) נרקב. ופזר אותו שכן מוזן רב בהוצאות הרופאים, ולא מצא עזר ותרופה למכתו. לבסוף נפטר אותו השכן של רבי אברהם אבן פוא"ה מתוך ייסורים קשים ומרים.

והנה, לאחר כמה שנים בא פֶּלֶב אחד, ותמיד היה סובב את הבית של החסיד רבי אברהם אבן פוא"ה. אותו פֶּלֶב היה פֶּלֶב שחור, מפחיד ומכוער מאד. כשראו אותו האנשים היו מפחדים מפניו, כי פניו היו כמו מזיק, והיו תמיד מגרשים את הפֶּלֶב ההוא מבית רבי אברהם חסיד במקלות. אולם, תמיד היה הפֶּלֶב חוזר ובא. ותמיד פשה רבי אברהם משכים לבית הפנסת, היה מוצא את אותו פֶּלֶב שחור עומד ליד דלת ביתו, וממתין עד שיפתחנה, כדי שיוכל לשמט (=להיכנס) אל הבית, ותמיד היה רבי אברהם חסיד מגרש אותו. וצוה לנעול את הדלת אחריו. אף-על-פי-כן חזר הפֶּלֶב, והיה ממתין ליד הדלת עד שתפתח.

פעם אחת ארע שיצא החסיד רבי אברהם אבן פוא"ה בהשכמה מפתח ביתו, ושכח לנעול אחריו את פתח הדלת של הבית. ותכף דלג הפֶּלֶב לבית, וקפץ מחדר לחדר, עד שהיה מגיע לחדר שהיתה שם אשתו של רבי אברהם אבן פוא"ה, שהיתה שוכבת עדין במטה שלה, ומצאה ישנה. מיד קפץ הפֶּלֶב על המטה, והחל לנשוך באשה נשיכות רבות, גרם לה להרבה פצעים, ואחר-כך ברח מהבית. אשתו של רבי אברהם אבן פוא"ה צעקה מאד עד שקולה נשמע בבית הארז"ל. ובא בעלה רבי אברהם ושאר אנשים להארז"ל, לשאול על הדבר הנורא הזה. והשיב לו הארז"ל, שהסיבה היא, שאשתו פתחה את אותו שכן לדבר עבירה לפני שנפטר. וזהו הפֶּלֶב השחור, היתה בו נשמתו של אותו שכן, ומכיון שהיא היתה הגורמת בפיתוי שלו, על-ידי דבריה אליו, ובנתינתה לו מעות כדי שישכב אצלה דרך אישות, לכן עשה הפֶּלֶב עכשיו נקמה באשתו. ואחר-כך השביעו את האשה שתגיד האמת. ואכן הודתה היא שבצעונותיה הרבים היה שוכב עמה השכן בבית הסחורה. על-כן נרקב בשרו של אותו השכן, ואף ערותו נרקבה, על שחלל את בריתו. ואחר-כך בקשה אשתו של רבי אברהם אבן פוא"ה לעשות תשובה, ומתה בתוך תשובתה. **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי"

עַל הַפְּתוּב, "וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי", אוֹמֵר "כִּסַּא הַרְחָמִים", שְׁבִלְעַם הַרְשָׁע הֵלֶךְ כְּנָחַשׁ וְכַשְׁפִּיפּוֹן לְקַטְרֵג וּלְהוֹצִיא אֶת אֲרִסוֹ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׁאִין בְּהֵם, חֲלִילָה, תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְגַם אִין שָׁלוֹם וְאַחֲדוּת בְּיִשְׂרָאֵל. וְהוּו "שְׁפִי" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "שֶׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל", שֶׁהֵם מְפוֹזְרִים, וְהֵם בְּלֵי אַחֲדוּת וּבְלֵי הַתּוֹרָה, חֲלִילָה. אוֹלָם, אוֹמֵר "כִּסַּא הַרְחָמִים", שְׁבִלְעַם לֹא יָדַע שֶׁ"שְׁפִי" הוּא רָאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל "שׁוֹמֵר פְּתָאִים יי" – שֶׁהַקֵּב"ה שׁוֹמֵר אֶת יִשְׂרָאֵל תְּמִיד, וְהוּא, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתָם וְצַעֲקוֹתָם שֶׁל בְּנָיו, שֶׁהֵם "מְבַקְשֵׁי פְּנִיךָ". עַל-כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּנָיו מוֹדִים לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "יִדּוּ שְׁמַיִם פְּלֶאֶךְ" רָאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁפִי". עַל "נַפְשֵׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ", עַל אֲשֶׁר פָּדָה וְהִצִּיל אוֹתָם מֵאוֹתוֹ נַחַשׁ/בְּלָעַם, (גַּם שְׁמַיִם בְּגַמְטָרִיָּה "שְׁפִי"). וְכֵן גַּם יִדּוּ יִשְׂרָאֵל לַה' יִתְבָּרַךְ לְעַתִּיד, כְּאֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וְאֵז "יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ" (רָאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁפִי").

וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר רָאָה בְּלָעַם שֶׁהוּא אִינוֹ מְצַלִּיחַ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, פָּתַח וְאָמַר אוֹתוֹ רְשָׁע: "מָה אֶקֶב לֹא קֵבָה אֶל... וַיִּשֶׁת (פְּנִיו) אֶל הַמַּדְבָּר...". – שְׂרָצָה לְהִזְכִּיר אֶת עֲוֹן הָעֶגְלָה שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר, וְעַל-כֵּן אָמַר "אֶקֶב", שֶׁהוּא גַמְטָרִיָּה "עֶגְלָה". (וְזֶה שְׁכַתּוּב "וַיֵּלֶךְ (בְּלָעַם) שְׁפִי" – כְּדֵי לְהִזְכִּיר אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאֲלָפִים שֶׁנִּפְלוּ בְּעֹן הָעֶגְלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַיִּפֹּל מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ", סוֹפֵי תִיבוֹת "שְׁפִי"). וְעַל-כֵּן אָמַר הַקֵּב"ה לְבְּלָעַם הַרְשָׁע: "וְהִכְרַתִּי כְּשָׁפִים מִיָּדְךָ", שֶׁהָרִי כְּבָר עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל תִּיקוֹן לְעֶגְלָה, וְהֵם מֵתְפַלְּלִים בְּכָל יוֹם תְּפִלַּת מְנַחָה (=103) גַמְטָרִיָּה "עֶגְלָה" (=103). (וְאוֹמְרִים "אֲדוֹנֵי שְׁפָתַי תִּפְתַּח", כְּנֶגֶד "שְׁפִי", שֶׁהוּא כְּאֵמֹר: "שֶׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל").

וְכָל מְצוּהָ שֶׁהֵם עוֹשִׂים, הֵם מְזַכְּרִים אֶת שְׁמִי, וְזֶהוּ "מָה אֶקֶב" רָאשֵׁי תִיבוֹת "מֵלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ". וַיֵּשׁ לָהֶם אֲמוּנָה שְׁלִימָה בְּשְׁמִי, וְהֵם מְאֲמִינִים בְּנֵי מְאֲמִינִים, וְזֶהוּ "אֶקֶב" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֲמוּנָתְךָ בְּקֹהֶל קִדְּשִׁים". וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהֵם בְּצַעַר הֵם זוֹכְרִים אוֹתִי, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלֶינוּ", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וּמֵתְפַלְּלִים כִּיתוֹת כִּיתוֹת בְּמִנְיָן, וְאוֹמְרִים קְדִישׁ וּקְדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "בְּתוֹךְ קֹהֶל אֶהְלֶלְךָ" (רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב"), וּמֵתְחַנְּנִים לְפָנַי וְאוֹמְרִים: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, "לְמָה קוֹדֵר אֲלֶיךָ בְּלַחֲץ אוֹיֵב", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב"? הָרִי אֶתָּה שׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִלוֹתֵינוּ מִן הַשְּׁמַיִם, כְּכַתּוּב "אֲלֵקִים בְּמְקוֹם קוֹדְשׁוֹ", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", וְכֵן "שְׁמַע אֲלֵקִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וְאוֹמְרִים: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְתִי תְבַנֶּה לָנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּדֵי שְׁנוּכַל לְבוֹא שָׁמָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "קְרוֹת בְּתֵינוּ אֲרָזִים" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", שֶׁזֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַל-כֵּן עוֹנָה לָהֶם הַקֵּב"ה: כֹּל מִי שֶׁמְצַעַר אֶת בְּנֵי, בּוֹעֵר אֶפֶי בּוֹ לְכָלוֹתוֹ, כְּכַתּוּב "אֵשׁ קָדְחָה בְּאֶפֶי", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב". וְכָל זֹאת בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּתִי לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאת אֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "מִיִּמֵינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ". וְלָכֵן אוֹמֵר הַקֵּב"ה: כְּמוֹ שֶׁעֲשִׂיתִי לְעַמְלָק אַעֲשֶׂה גַם לְבְּלָק, וּמָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל עַמְלָק "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ", רָאשֵׁי תִיבוֹת "אֶקֶב", עַל שֶׁנִּתְּן בְּיִשְׂרָאֵל טוֹמָאָה בְּדֶרֶךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ, וַיִּזְנֵב בָּךְ כָּל הַנְּחֻשָׁלִים". וְהוּא לֹא יָדַע שִׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, וְאִינָם מְקַבְּלִים טוֹמָאָה, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר: "מָה טוֹבוֹ אֶהְלֶךְ" רָאשֵׁי תִיבוֹת "טָמֵא", שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא טָמֵא, וְאִינוֹ יְכוּל לְטְבוֹל אוֹ אִין לוֹ מְקוּוָה, יִלְמַד תּוֹרָה, וְאֵל יִתְבַטֵּל מִלִּמּוּדוֹ. שְׁכֵן, דְּבָרֵי תּוֹרָה הֵם מִיָּם וְאֵשׁ, וְאִינָם מְקַבְּלִים טוֹמָאָה (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "הֲלוֹא כֹה דְּבָרֵי כְּאֵשׁ נָאֵם ה'", וְכֵן כְּתוּב: "הוּי כָּל צִמָּא לְכוֹ לְמִים"). וּמִסִּים "כִּסַּא הַרְחָמִים", וְעַל-כֵּן כְּתוּב: "וַיֵּאמֶר בְּלָק... לְקַב אֵבִי לְקַחְתִּיךָ", "לְקַב" (=קָלְלָה), שֶׁהֵן אוֹתִיוֹת "בְּלָק" – לְרִמּוֹז, שְׁבָאוּ כָּל הַקְּלָלוֹת עַל רָאשׁוֹ (=שֶׁל בְּלָק) וְעַל רָאשׁ בְּלָעַם, "כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ ה'", אֲמִן!

הרה"ק ר' אלימלך מליז'נסקי זיע"א (ה'נעם אלימלך), אמר שהוא הצליח לבטל את כל הצרות והגזירות אשר צפו חז"ל בימות המשיח. וכפי שמוכח בספר "נתיב מצותיך", שהרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זיע"א, שמע בעצמו את רבי אלימלך אומר: "חידוש נפלא הוא לי על התנאים, אשר צפו ברוח קודשם עד סוף כל הדורות, וכתבו את כל הגזירות והייסורים שיהיו קודם ביאת המשיח – ו(כ)י לא ראו כי אלימלך יהיה בעולם, ואת כל אותן רעות וגזירות המתקם אלימלך ובטלם...?".

על-פי זה פרש הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויוניץ את הפתוב: "ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וּתְרוּעַת מִלְחָמָה בּוֹ". דהינו, ה' אלקינו נמצא עמנו, והוא יעזור ויגן וישיע את עמו בני ישראל מכל צרותיהם. אך אם ישאל השואל: והרי חז"ל הקדושים צפו ברוח קודשם צרות גדולות וקשות לימות המשיח...?

על-כך התשובה היא בהמשך הפסוק: "ותרועת (אלי)מלך בו". דהינו, רבי אלימלך כבר שבר את כל הדינים והצרות של עקבתא דמשיחא, על-ידי צומות וסיגופים אין מספר שנהג בעצמו, ובכך המתיק את הדינים מעל ישראל. (תרועה הוא לשון שביחה, כמו שכתוב (תהילים ב, ט): "תִרְעַם (=תִשְׁבַּר) בְּשֵׁבֶט בְּרוּזְלִי, כְּכֹלֵי יוֹצֵר תִּנְפָצִים").

"דָּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב"

אמרו חז"ל (שבת קנ"ו): "אין לישראל מזל". דהינו, ישראל הם מעל הפוכים והמזלות, ואין לטבע ולמזלות שום השפעה עליהם. וזהו שאמר בלעם: "מה אֶזְעַם לֹא זֶעַם ה' - מִצַּד הַרְגָע שֶׁהִקְבִּי"ה זֹעֵם, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְקַלֵּם, שֶׁהָרִי הִקְבִּי"ה לֹא זֶעַם בְּיָמַי אֵלּוּ".

וגם מצד הפוכים והמזלות אינני יכול לקלם, שכן אומר בלעם: "דָּרָךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב" - יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲנֵי "דִּוְרָכִים" עַל הַפּוֹכְבִּים, וְהֵם מֵעַל הַטֶּבַע וְהַמְּזוֹלוֹת.

בענין זה מסופר על אברהם (אדוארד) ברנשטוק, שהצליח להישאר בחיים בגטו ורשה בנסי נסים. חיו נצלו בזכות שהיה נראה כפולני מלומד, דבר שנצל כדי להיות חבר במחתרת הפולנית מבלי שיודעו הם על יהדותו. ואכן, על-ידי כך הוא הצליח להיכנס ולצאת מהגטו, ולחלץ משם חמשה מקרוביו. אך הוריו ותר בני משפחתו הושמדו שם על-ידי הנאצים ימח שם.

כאשר הפציצו הנאצים את גטו ורשה לאחר המרד, שמע אברהם את אחד הפולנים אומר לרעהו: "חבל שהגרמנים מפציצים את הגטו והורסים את הבנינים. הם היו צריכים להרוג את הגויקים האלה, ולהשאיר לנו את הרכוש". בפעם הראשונה פנה אברהם אל הקב"ה, ואמר בסערת רגשות: "רבוננו של עולם, תראה איך מתחסים אלו לבניך". לאחר מקרה זה הערים אברהם על המחתרת הפולנית, והצליח לגנוב מהם נשק, ולהעביר לפרטיזנים היהודים. לאחר שהפולנים גלו זאת, הם נסו לתפוס אותו, אך הוא הצליח לברוח מהם כמה וכמה פעמים, ולהינצל.

בתום המלחמה נסה אברהם לבנות את חיו בבליגיה. באחד הימים פנה לאסטרולוג מפורסם בעיר, וזה ערף לו "מפה" אסטרולוגית על-פי פרטי הולדתו. "יש טעות בפרטים שמסרת לי" - אמר האסטרולוג. "מה פתאום? אין שום טעות" - אמר לו אברהם - "זה מקום הולדתי וזה התאריך, וזו השעה שנולדתי". "לא יתכן" - אמר לו האסטרולוג - "לפי הנתונים שמסרת לי האדם הזה נהרג במלחמה". "מה פתאום נהרג?!" - אמר לו אברהם - "אלו הפרטים שלי". "אם ככה" - ענה לו האסטרולוג - "אז אתה יהודי".

אברהם החויר והסתלק מן המקום, כשהוא מהרהר בלבו הרי במשך כל המלחמה, אף אחד לא העלה בדעתו שאני יהודי, והנה האסטרולוג הזה יודע. הדבר הדליק אצלו ניצוץ, והוא נסע לצרפת לאחד מהאסטרולוגים הגדולים, כדי ללמוד את האסטרולוגיה על בוריה. בשיעור האחרון נבחנו התלמידים, כל תלמיד לקח נתונים מאדם מוכר, ובנה לו "מפה" אסטרולוגית. אברהם החליט לערוך את המפה שלו. הוא נסה לבנות אותה אולם לפי הנתונים הוא היה אדם מת. הוא נגש למורה, והראה לו את נסיונותיו. הלה התבונן, ערף חישובים, ואמר בהחלטיות: "האדם הזה מת!" אבל אני מכיר אותו אישית והוא חי", טען אברהם, מבלי לגלות למורה שמדובר בו. "אם האדם הזה חי ולא מת, אז הוא יהודי! יש רק מקרה אחד שבו המפה לא משקפת את המציאות - המקרה שמדובר באדם יהודי!"

אברהם הבין שיש באדם היהודי משהו מעל הטבע. בתום הקורס התקרב ליהדות, עלה לארץ ישראל כיהודי מאמין, הלך ללמוד בבית חב"ד, התחתן והביא חמישה ילדים יראי שמים, זכה לחתן את כלם ולראות נכדים. ותמיד נהג לומר לצאצאיו, שבעת צרה, על יהודי לעשות משהו מעל הטבע, כדי שהקב"ה יעשה לו משהו מעל הטבע, וישיעו.

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמַיִם גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21**

עַרְשׂ"ק ו' תְּמוּזַת תַּשַּׁע"ד (4.7.14) © **יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:35** ר"ת 21:20

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל"

עַל הַכְּתוּב, "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל", שְׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (סנהדרין קה, ב'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע, אַתָּה לָמַד מָה הָיָה בְּלָבוֹ. בְּקֶשׁ לוֹמַר, שְׁלֵא יְהִיָּה לָהֶם בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב'. (בְּקֶשׁ לוֹמַר), לֹא תִשְׁרָה שְׂכִינָה עֲלֵיהֶם, (וְהוֹכֵרַח לוֹמַר) 'מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל'."

וּמָה שֶׁבֵרַךְ "מָה טָבוּ אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – דּוֹקָא "אֶהְלִיךָ יַעֲקֹב" – שְׁזָה בְּזָכוֹת יַעֲקֹב, שְׁיִוָּשֵׁב בְּשְׁנֵי אֶהְלִים – בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת (כְּפִי שְׁכַתוּב: "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֶהְלִים") – וּבְזָכוֹת זֶה זֹכִים יִשְׂרָאֵל ל'מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל' (=לְהִשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה), כְּמֵאמָרָם שֶׁל חו"ל (בְּרַכּוֹת סד' א'): "הִיוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וְנִכְנָס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, זֹכֵה וּמִקְבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה"

וּבְעֵינָיו זֶה שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעִיקָר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הָאָדָם הִיא הַתְּפִילָה לָה' בְּבִקְשַׁת סְלִיחָה, מִחִילָה וּכְפָרָה עַל כָּל הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁבָּהֶם כָּשָׁל, כְּמִבּוֹאֵר בְּשַׁעְרֵי תְּשׁוּבָה לְרַבְּנוֹ יוֹנָה (שַׁעַר א', עִיקָר חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה): "יִתְפַּלֵּל (הָאָדָם) אֶל הַשָּׁם, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים לְכַפֵּר אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו, שְׁנֵאמַר (הוֹשַׁע יד', ג'): 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלַי ה', אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשָׂא עֵוֹן, וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ'. 'קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים' – זֶה עֵינָן הוֹיְדוּי. 'אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשָׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב' – זֶה עֵינָן הַתְּפִילָה. וְכֵן כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יח', כא'): "כָּל תְּשָׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ'. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ (הָיָה) קָיָם הָיִינוּ מְקַרְיָבִים קָרְבָּן (וְהָיָה) מִתְּכַפֵּר (לָנוּ חֲטָא). וְעַכְשָׁיו, אֵין בְּיַדֵּינוּ, אֶלָּא תְּפִילָה...".

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהַיּוֹם, מִכְּפִיּוֹן שְׁאִין בְּיַדֵּינוּ קוֹרְבָנוֹת כְּדִי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ, הֵנָּה, עִיקָר הַמִּחִילָה וְהַכְּפָרָה הִיא עַל-יַדֵּי תְּפִילָה, שֶׁהִיא בְּמָקוֹם הַקּוֹרְבָנוֹת, כְּמֵאמָר חו"ל (בְּרַכּוֹת כו'): "תְּפִילוֹת – כַּנְּגַד תְּמִידִין תְּקַנּוּם". דְּהֵינּוּ, אֲנִשֵּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה תְּקַנּוּ לָנוּ אֶת הַתְּפִילוֹת כַּנְּגַד קוֹרְבָנוֹת הַתְּמִיד שֶׁהִקְרִיבוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַתָּה, בֹּא וּרְאֵה, שְׁאִין לָךְ מָקוֹם לְתְּשׁוּבָה וְלְתְּפִילָה לָה', כְּמוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת, כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת ו', א'): "אֵין תְּפִילָה שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׁנֵאמַר (מְלָכִים א', ח): 'לְשִׁמְעַע אֶל הָרָנָה וְאֶל הַתְּפִילָה'". (וְלֹא בְּחִינָם תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּפַלֵּל בְּתְּפִילַת הָעֲמִידָה שְׁתֵּי בְּרַכּוֹת עַל הַתְּשׁוּבָה – "הִשְׁיִבְנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרַתְךָ, וְקָרְבָנוּ מִלִּפְנֵינוּ לְעִבּוּדְךָ, וְהַחְזִירְנוּ בְּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ", וְ–"סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חֲטָאנוּ, מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה". וְגַם לְאַחַר מִפְּנֵי תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְהַתְּנוּדוֹת עַל חֲטָאֵינוּ, "אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גְּזַלְנוּ...". שְׁכֵן, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מוּבְטָח לְאָדָם שֶׁיִּתְקַבְּלוּ תְּפִילוֹתָיו בְּרִצּוֹן לְפָנֵי בּוֹרֵא הַכֹּל).

בְּעֵינָיו זֶה מְצִינוּ דְּבַר פֶּלֶא בְּסִפֵּר "אוֹר לְצִדִּיק" לְמַהר"ם פֶּאפִּיר"ש (סִימָן יח', סַעִיף ב'): "אֵין (לְאָדָם) לְהָרִים קוֹלוֹ בְּתְּפִילַת יח' (=שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה) בַּחֲשָׂאֵי, כִּי יֵשׁ מִלְּאֲכִים נִקְרָאִים 'אֲזַנֵּי ה'', (שֶׁהֵם) מְמוּנִים לְקַבֵּל תְּפִילוֹתֵינוּ בְּלַחֲשׁ. וְאִם אוֹתָהּ הַתְּפִילָה נִשְׁמַעַת לְאוֹזְנֵי הָאָדָם (שְׁעוֹמֵד לְיַד הַמִּתְּפַלֵּל), אֲזִי הַמִּלְּאֲכִים הֵנ"ל אֵינָם מְקַבְּלִין (אֶת) הַתְּפִילָה, וְנִדְחִית לַחוּץ, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, (נִדְחִית אֶל) מִלְּאֲכִי חֲבָלָה, הַנִּקְרָאִים נִץ פֶּלֶב, חֲמוֹר. וְזֶהוּ 'עֵינֶיךָ לְנִכְח יִבִּטוּ', "נִכְח" רָאשֵׁי תִיבוֹת – נִץ פֶּלֶב, חֲמוֹר – הֵם רָאשֵׁי הַקְּלִיפּוֹת. לָכֵן, שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם". (הַמְּשֻׁךְ הַמֵּאמֵר בְּהַרְחָבָה בְּאֶתֶר "בְּנֵי צִיּוֹן") (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַר"ה ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפוּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאִמְרֵי" (כב', ב')

הָאֵרִי ז"ל שׁוֹאֵל: מָה רָאָה בְּלֶק לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל? אֵיךְ לֹא נִתְּרָא שְׁיַעֲשׂוּ לוֹ כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ לְסִיחָן וְלַעֲוֹג? – וּמְשִׁיב הָאֵרִי וְאוֹמַר: מָה שְׁעָלָה בְּדַעַתוֹ שֶׁל בְּלֶק לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה כְּמוֹ קִרְחַת שְׁחָלַק עַל מִשָּׁה, לְפִי שְׁעִינוּ (שֶׁל קִרְחַת) הַטְּעַתוֹ – שְׂרָאָה בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ שֶׁלְשַׁלַּת גְּדוּלָה הִיוֹצֵאת מוֹרְעוֹ – שְׁמוּאֵל, שְׁשִׁקוּל כַּנְּגַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן – וְחָשַׁב שְׁבִזְכוּתָהּ הוּא יִנְצַח בְּמַחְלוּקַת עַל מִשָּׁה.

וְכֵן בְּלֶק רָאָה בְּקִסְמוֹ, כִּי דוֹד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּזְרַעוֹ – עֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ. (רוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה הִיָּתָה בְּתוֹ שֶׁל עֲגֻלוֹן,

שהיה בנו של בלק. ומרות יצא עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד.

ולכן חשב גם בלק שהוא ינצח במלחמתו בישראל. וזה מה שאמר בלק לבלעם: "לכה נא ארה (=קלל) לי את העם הזה". שכן, עתידים כל זרע דוד לצאת ממנו, ואם כך, הוא, בלק, יצא מנצח במלחמתו עם ישראל. אלא שאכן, בלק ראה בקסמיו (שעתיד לצאת ממנו דוד וכל זרעו), אך לא ראה את כל התמונה, ולא הבין בדיוק מה ראה. ה"אגרא דכלה" מביא גם הוא הסבר על השאלה, מה ראה מואב להילחם עם ישראל. וכך הוא אומר: ידוע, שיש אומות טמאות, שהן מצד הקליפה, וכל חיותן וקיומן של אומות אלו הוא מניצוץ קדוש השקוע בתוכן. והנה, אומה טמאה כזאת, אשר יש בתוכה ניצוץ קדוש, המחיה אותה, פוחדת מאד פן ילקח ממנה ניצוץ זה. שכן, ברגע שילקח ממנה ניצוץ זה, שהוא, כאמור, כל חיותה, תתבטל אותה אומה, ותעבור מן העולם.

והנה, כאשר מתבוננים בפרשה, רואים אנו שבלעם הרשע נסה לקלל את ישראל שלש פעמים. פעם אחת, כאשר העלה אותו בלק אל במות בעל, כפי שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל". פעם שניה, כשלקחו בלק אל "שדה צפים אל ראש הפסגה". ופעם שלישית, כשלקח אותו בלק אל ראש הפעור, כמו שכתוב: "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן".

והנה, בכל שלש הפעמים בקש בלעם מבלק שיבנה לו שבעה מזבחות, ובכל פעם הקריב על כל מזבח שני קורבנות – פר ואיל. ובסוף הכל יד' (=14) קורבנות (שני קורבנות על שבעה מזבחות).

ועמק הענין הוא, על-פי הידוע מהזוהר הקדוש (ויגש ר'), שהנשמה כלולה משלשה חלקים – נפש, רוח ונשמה. ומאחר ובלק ובלעם נתפנונו להחזיק את הניצוץ הקדוש של דוד המלך, על-פן בנו שבעה מזבחות – כנגד דוד המלך, שהיה הרועה השביעי מתוך שבעת הרועים (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד). והקריבו כאמור יד' (=14) קורבנות, כמנין השם "דוד" (=14), וחזרו על דבר זה שלש פעמים, כנגד ג' החלקים (=נפש רוח ונשמה) של דוד המלך. אולם, בכל שלש הפעמים הללו עמד הקב"ה בשם הוי"ה, שהוא שם הרחמים, בעזרו של דוד המלך – כדי שהרשעים הללו לא יצליחו במזימתם. הנה, בפעם הראשונה כתוב: "וישם הוי"ה דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר". בפעם השניה, "ויקר הוי"ה אל בלעם וישם דבר בפיו". ובפעם השלישית כתוב: "וירא בלעם כי טוב בעיני הוי"ה לברך את ישראל".

ועל-כך הודה דוד המלך והלל את הקב"ה במזמור (תהילים קיח, י'): "כל גוים סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני גם סבבוני בשם הוי"ה פי אמילם: סבוני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם הוי"ה פי אמילם". הנה הזכיר דוד המלך שלש פעמים שקמו עליו גוים, שהם בלק ובלעם, שרש כל הטומאות. ובכל פעם – סיים ב"בשם הוי"ה פי אמילם". דהינו שהקב"ה נתגלה כל פעם בשם ה' כדי לשים דבר בפי בלעם, כדי שלא יוכל לקלל את ישראל. "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב"

על הפתוב, "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב", כותב רש"י: "למדנו, שנפשו (של בלעם) רחבה (היתה), ומחמד ממון אחרים. (ועל-כן) אמר: 'ראוי לו (לבלק), ליתן לי כסף וזהב שלו'".

והנה, למרות מידתם הרעה הזאת של הגוים, שהם תאבי ממון ובצע, דבר זה עמד לישראל לדורותיהם, לקבל את המגיע להם, באמצעות השוחד, הניתן לעריצים הגוים.

בספר "עירתי מכורתתי" מעלה הרב חיים שפירא מזכרונותיו מן העירה בימים ההם. וכך הוא מספר: בעירה שלנו, כאשר הגיע פקיד חדש, הרי השאלה הראשונה ששאלה את עצמה הקהילה היהודית היתה, האם "ידו פתוחה?". כלומר: האם אותו פקיד יקח שוחד? היתה זאת מעין המנחה ששלח יעקב אבינו לאחיו עשו הרשע. שכן, זו היתה הדרך המקובלת לחיות חיים שלווים בעירה, ללא עריצות מצד אותו פקיד ממשלתו. רבי חיים, שהיה סבו של הרב חיים שפירא, היה השתדלן של העירה, והוא היה נוהג לערוך ביקור נימוסין, בשם הקהילה היהודית, אצל כל פקיד שהגיע זה מקרוב. ביקורים אלו היו נערכים תמיד בבית הפקיד, מקום שבו נכחה תמיד אשתו של הפקיד, שדאגה לכך שבעלה לא יסרב למתן היד של הקהילה להתקבל בברכה. לאחר שיחת נימוסין, היה נוהג השתדלן לקום ממקומו וללכת לדרכו, לא לפני שהשאיר צרור רובלים תחת מפת השלחן. ביום שלמחרת היתה הקהילה עוזרת את נשימתה, בצפייה להינכח אם אכן נתקבלו הרובלים בברכה על-ידי הפקיד החדש. את העדות לכך היה ניתן למצוא אצל אשת הפקיד: אם זו ערכה במשך היום מסע קניות רחב, אזי נשמו כל תושבי העירה לרוחה, והיו אומרים זה לזה: "ברוך ה', ידו פתוחה! ברוך ה', ידו פתוחה!", "מזל טוב", "ברוכה זרש" (=אשת הפקיד)... שכן, אוי לה לקהילה, אשר ה"עשו" שלה סרב לקחת מנחה/שוחד...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּלֶק "בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמַיִם גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ" (ישעיה נד' ז) **כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:21**

ערש"ק ו' תמוז תשע"ד (4.7.14) © **צִיָּאֵת הַשָּׁבֹת: 20:35** ר"ת 21:20

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה שְׂאִרִית" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְדִינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד."

על הפתוב, "וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" שואלים על-כך חז"ל במסכת סנהדרין (פב, עא): לָמָּה בָּכּוּ אוֹתָהּ שְׁעָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? – וְתִשְׁבַּחְתֶּם הִיא: זְמַרִי בֶן סְלוּא הֵבִיא אֶת כְּזָבִי בֵּת צוּר הַמְדִינִית אֶל מֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: בֶּן-עַמְרָם, מְדִינִית זוֹ, אֲסוּרָה אוֹ מוֹתֶרֶת? אִם תֹּאמֶר "אֲסוּרָה" – מִי הִתִּיר לָךְ אֶת בֵּית יִתְרוֹ, צְפוּרָה? שְׁהָרִי מְדִינִית הִיא! (וְזוֹ שְׂאֵלָה קְנֻטְרָנִית, כִּי נִישׁוּאֵי מֹשֶׁה עִם צְפוּרָה הָיוּ קוֹדֵם מִתֵּן תּוֹרָה).

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִתְעַלְמָה (=נִשְׁתַּכַּחַה) מִמֹּשֶׁה הַהֲלָכָה שֶׁנֶּאֱמָרָה לוֹ בְּסִינֵי: "הַבּוֹעֵל אֶרְמִית (=אִשָּׁה נִכְרִיָּה) – קְנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ" (=הוֹרְגִים אוֹתוֹ לֹלָא מִשְׁפָּט), וְלִכֵּן גָּעוּ כָּלֵם בְּבִכְיָה עַל מְבוּכַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ נּוֹכַח הַחוּטָאִים. וְאוּלָּם, בְּתֵרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל מְפוֹרֵשׁ: "וְהִמָּה בָכִים" – "וְאִינוֹן בִּכְיָן וְקָרִין שְׁמַע" (=שְׁהָיוּ בּוֹכִים וְקוֹרְאִים "קְרִיאַת שְׁמַע").

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָרְאוּ "קְרִיאַת שְׁמַע" דּוֹקָא כְּאֲשֶׁר זְמַרִי בֶּן סְלוּא הֵבִיא אֶת אוֹתָהּ מְדִינִית, שְׂאִיתָה עָבַר אֶת הַעֲבִירָה?

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שֶׁשֶּׁנִּינוּ בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת מְנַחוֹת (ק"י, עב'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: "מָאִי דְכָתִיב (=מָהִי פּוֹנֵת הַפְּתוּב וַיִּקְרָא ז', לו'): "זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת וְלֶאֱשָׁם"? – (וּמִשִּׁיב): כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – כְּאִילוֹ הַקָּרִיב עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם... אָמַר רַבָּא: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עֲלָהּ, לֹא חֲטָאֵת, וְלֹא מִנְחָה, וְלֹא אֶשָּׁם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין מָהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין עֶסֶק הַתּוֹרָה לְבֵין עֲבוֹדַת הַקְּרִבָּנוֹת? כִּיצַד לִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְבִטֵּל לָנוּ אֶת הַצָּרִיךְ לְהִבִּיא קְרִבָּנוֹת (עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם)?

על-כך אומרת הגמרא (קידושין ל', ע"ב): "אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: בְּנֵי, בְּרֵאִתִּי יֵצֵר רָע, וּבְרֵאִתִּי לוֹ תוֹרָה תִּבְלִין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה – אֵין אַתֶּם נִמְסָרִים בִּידוֹ". מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁעֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא סְגוּלָה נְפִלְאָה לְהִינָצֵל מִן הַיֵּצֵר הָרָע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחֲטִיאָנוּ.

אִם כֵּן, וְעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה אָנוּ נִיצְלִים מִהַיֵּצֵר הָרָע, הִנֵּה עַל-יְדֵי כֵּן אֵין אָנוּ מְגִיעִים לְיַד חֲטָא וְעוֹן, וּמִמִּילָא אֵין לָנוּ צָרִיךְ לְהִבִּיא אֶת הַקְּרִבָּנוֹת – עֲלָהּ, מִנְחָה, חֲטָאֵת וְאֶשָּׁם – שְׁמַטְרָתָן הִיא כְּפָרָה עַל חֲטָאִינוּ.

וְנִרְאָה שְׂרִישׁ לְקִישׁ וְרַבָּא רְמְזוּ לָנוּ בְּזֶה עַל עֵנִין נְפִלְאָה, הַמְּבוֹאֵר בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַיֵּצֵר הָרָע שׁוֹלֵט עַל אַרְבַּע קְלִיפּוֹת הַטּוֹמָאָה: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וּמוֹסִיף הַזוֹהַר הַקְּדוּשׁ, שֶׁלְאַחַר מוֹת הָאָדָם הַחוּטָא, בָּאִים הַיֵּצֵר הָרָע וְאַרְבַּע קְלִיפּוֹת אֵלוֹ, וּמְעַנִּישִׁים אוֹתוֹ בְּעוֹנֵשִׁים קָשִׁים. וְזֹאת, כְּפִי דְבָרֵי הַזוֹהַר ("בֵּא" מֵא): "וְאִי לִית לִיה זְכוּת, אֲזִלִּי עִמָּיה אַרְבַּע – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – וַיֵּצֵר הָרָע לְעֵלָא מְנִיָּהוּ, לְמִידָן לִיה לְעֵלְמָא דְאֵתִי" (=וְאִם אֵין לוֹ זְכוּיוֹת, בָּאִים עִם הַיֵּצֵר הָרָע אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת – עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה – לְדוֹן אוֹתוֹ עַל חֲטָאִיו).

בְּעֵנִין זֶה מְצִינוּ בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שְׁכַּאֲשֶׁר מְזַכְרִים אָנוּ בְּתַפִּילָה אֶת הַפְּסוּק: "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ", צָרִיכִים אָנוּ לְכוּן עַל בֵּיטוּל אַרְבַּעַת רָאשֵׁי הַקְּלִיפָה (=הַטּוֹמָאָה), שֶׁהֵם: עוֹן, מִשְׁחִית, אָף וְחִמָּה. וְכְפִי הַפְּתוּב בְּזוֹהַר: "...וְהוּא רַחוּם דָּא (=זֶה) עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא (=זֶה) מִשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ דָּא (=זֶה) אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ דָּא (=זֶה) חִמָּה".

וְכַתֵּב הַ"מְטָה מֹשֶׁה" (סִימָן תַּכְד'), שְׁמַטְעַם זֶה נִהְגוּ לִזְמַר "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן...". לְפָנֵי תַפִּילַת עַרְבִית, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת אַרְבַּע הַקְּלִיפּוֹת הַלְלוּ. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁעִיקָר שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִיִּים הוּא בְּלִילָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּרְמְזוּ בְּפְסוּק: "תִּשַׁת חֲשׂוֹךְ וַיְהִי לַיִלָה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חִיתוֹ יַעֲר". הִנֵּה, "חִיתוֹ יַעֲר" הֵם הַקְּלִיפּוֹת וְהַמְזִיקִים, הַמְּבַקֵּשִׁים לְטְרוֹף אֶת הַקְּדוּשָׁה כְּאֲשֶׁר מְגִיעַ הַלִּילָה. וְאוּלָּם, בְּלִיל שָׁבֹת אֵין אוֹמְרִים "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן" לְפָנֵי תַפִּילַת עַרְבִית. שְׁכֵן, מַחְמַת קְדוּשַׁת הַשָּׁבֹת אֵין לְקַלִּיפּוֹת שׁוּם שְׁלִיטָה וְכַח.

עוֹד מְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזוֹהַר, שְׁמַטְעַם זֶה צָנוּן הַקַּב"ה לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת הַמִּילָה, כִּי הָעוֹרְלָה עֲצָמָה הִיא פְּגָדָה קְלִיפַת

עֵוֹן. וידוע שלעורלה יש שלש קליפין (=שכבות), והן כנגד ג' הקליפות: **משחית, אף וחמה**.

ולכן נמצא, שעל-ידי זה שאנו מקימים את מצות המילה כהלכתה, ומסירים את העורלה, אנו מבטלים את ארבע הקליפות של ראשי הטומאה: **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**. וצריכים עוד לדעת, שכל מי שפוגם, חלילה, בברית אות הקדש שלו, ממשיך (=מושיך) עליו את ארבע הקליפות הנ"ל (**עֵוֹן, משחית, אף וחמה**).

בענין זה מצינו דבר נפלא מהמקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן זצ"ל, הכותב בספרו "ארץ החיים", שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מבטלים על-ידי הקרבנות (חטאת, אשם, עלה ו-מנחה), את ארבע קליפות הטומאה הנ"ל. שכן, חטאת, אשם, עלה, מנחה הם ראשי תיבות של **חמה, אף, עֵוֹן, משחית**.

ועוד אומר המקובל האלקי ר' אברהם חיים הכהן, שגם על-ידי "**קריאת שמע**", בפסוק הראשון "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", יכולים אנו לבטל את ארבע קליפות הטומאה הללו – שכן, האות הראשונה והאות האחרונה של הפסוק "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" מצטרפות למלה **שד (=מזיק)** – וזאת, כדי לומר לך ש"**קריאת שמע**" מכניעה את **השדים/המזיקים**, וגם את ארבע קליפות הטומאה. שכן, האותיות הנותרות של **שמע...אחד** (**מע אחד**), הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה**.

נמצאנו למדים מכאן יסוד נפלא, שעל-ידי הקרבת הקרבנות – עלה, מנחה, חטאת ואשם – או על-ידי "**קריאת שמע**", הכניעו ישראל את ארבע קליפות הטומאה – **עֵוֹן, משחית, אף וחמה**.

מעשה מבורך היטב מה שכתוב "והמה בכים פתח אהל מועד", ופרש התרגום יונתן בן עוזיאל: "והמה בכים" – "ואינון בכין וקרין שמע" (=שהיו בוכים וקוראים "קריאת שמע"). ושאלנו, מדוע כל עדת בני ישראל קראו "קריאת שמע"? ויש לומר, שהיות ובני ישראל כשלו וחסאו בבנות מואב (כמו שכתוב: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב") – שזוהו פגם הברית (וכבר הזכרנו שבגלל פגם הברית נמשכים ארבע קליפות הטומאה) – לכן, כדי לבטלן, קראו "**קריאת שמע**". שכן, כאמור, בפסוק "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", יש אותיות **שד (=מזיק)**. ושאר האותיות – **מע אח** – (**שמע...אחד**) הן ראשי התיבות של **משחית, עֵוֹן, אף, חמה** – ועל-ידי כך בטלו את אותן **הקליפות**. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." (כג' כא')

חכמי ישראל אמרים: בעם ישראל, לא רק מעשה העבירה אסור, אלא גם ההבטה והראיה אסורים, וישראל נזהרים גם מלהסתכל בתמונות תועבה, וכל שכן בעריות – מה שאין פן אומות העולם. וזהו שכתוב: "לא הביט". מדוע לא להביט? – כי "**און ביעקב**". כלומר, ההבטה בלבד היא "**און (=עֵוֹן)**".

וממשיך הכתוב: "ולא ראה". מדוע לא לראות? – כי "**עמל בישראל**", דהינו שהראיה עצמה היא **עבירה**, וכל זאת מחמת **קדושתו** של עם ישראל, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". וכבר אמרו חז"ל על הכתוב בקהלת (ו'): "טוב מראה עינים מהלך נפש" – שמראה עינים באשה חמור יותר מגופו של מעשה. (ימא עד')

"אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד"

מסופר על אברהם אחד, מבאי ביתו של האדמו"ר רבי חיים מצאנז, שאף שהיה תלמיד חכם ולמדן מופלג, החל לאחרונה להתגאות במעלותיו, לרדוף כבוד ולזלזל במצות התורה.

הגיעה שבת פרשת בלק, והאברהם בא כמנהגו להתפלל בבית-מדרשו של ר' חיים. האדמו"ר מצאנז נהג לקרא בעצמו את פרשת השבוע, ולכבד בעליה לתורה את חסידיו ואנשי שלומו. רחש קל עבר בקרב החסידים, בשעה שהרבי קרא בשמו של אותו אברהם לעליה לתורה. ובנוסף, היתה זו עלית "ששי", עליה מכובדת, שזוכים בה גדולי תורה ויראה. והנה, לא סים ר' חיים לקרא את הפסקה כלה עד "שביעי", אלא קצר בשני פסוקים, וסים בכתוב: "ועתה ברח לך אל מקומך. אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך ה' מכבוד".

דבר הרבי נישא ברחבי בית הכנסת המלא, כמו רוח סערה. ואף האברהם, שתלמיד חכם היה, חש בכונת הצדיק הדגול, והחל מהרהר בתשובה. בסופו של דבר, חזר האיש למוטב, וחסאות נעוריו נשתכחו ממנו, כלא היו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אַרְאֵנוּ וְלֹא עֵתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב דֶּרֶךְ כּוֹכֵב מֵיִצְרָאֵל וּמַחֲץ פְּאֵתֵי מוֹאָב"

הרמב"ם, בספרו "הַיָּד הַחֲזוּקָה" כותב (הל' מלכים יא'): "הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ עֵתִיד לַעֲמוּד וְלַהַחְזוֹר מִלְכוּת דָּוִד לְיוֹשְׁנָה, לְמַמְשָׁלָה הַרְאֵשׁוֹנָה, וּבּוֹנֵה הַמִּקְדָּשׁ וּמִקְבֵּץ גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל, וְחוֹזְרִין כָּל הַמְּשֻׁפְּטִים בְּיָמָיו, כְּשֶׁהָיוּ מִקּוֹדֶם – מִקְרִיבֵי קֶרְבָּנוֹת וְעוֹשִׂין שְׁמִטִּין וְיִוְבְלוֹת... וְכָל מִי שְׂאִינוּ מֵאֲמִין בּוֹ, אוֹ מִי שְׂאִינוּ מִחֻכָּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר גְּבִיאִים בְּלֶבֶד הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בַתּוֹרָה וּבַמִּשְׁה רַבְּנוּ, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה הַעִידָה עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וּרְחַמְךָ וְשָׁב וּקְבָצְךָ... אִם יִהְיֶה גְדַחֲךָ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם... וְהִבִּיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ וְהִיטְבֵךָ וְהִרְבֵּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ."

אף בַּפְּרִשְׁת בְּלָעַם נֶאֱמַר (עַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ): 'אַרְאֵנוּ וְלֹא עֵתָה' – זֶה דָּוִד, 'אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוֹב' – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, (וְכֵן) 'דֶּרֶךְ כּוֹכֵב מֵיִצְרָאֵל' – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ...".
מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם אָנוּ לְמַדִּים, כִּי הַמְּקוֹר בַּתּוֹרָה עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה הוּא מֵהַפְּסוּק: 'וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וּרְחַמְךָ וְשָׁב וּקְבָצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה". וְכֵן גַּם מִנְּבוּאָתוֹ הַכְּפוּיָה שֶׁל בְּלָעַם הִרְשָׁע, וְלִכְּוֹן: "מִי שְׂאִינוּ מִחֻכָּה לְבִיאָתוֹ, לֹא בִשְׂאָר גְּבִיאִים בְּלֶבֶד הוּא כּוֹפֵר, אֲלֵא בַתּוֹרָה וּבַמִּשְׁה רַבְּנוּ".
וַיֵּשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל כָּאֵן, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהוֹדִיעַ לָנוּ עַל בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ דּוֹקָא מִבְּרַכְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מְתוּעֵב, בְּלָעַם הִרְשָׁע?

וְנִרְאֶה לְבֹאֵר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מֵאֲמַר חו"ל (נזיר כג'): "אֲמַר רַב יְהוּדָה, אֲמַר רַב: לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת אֶפְלוּ שְׂלֵא לְשָׁמָּה, שְׁמַתוֹךְ שְׂלֵא לְשָׁמָּה בֹא לְשָׁמָּה. שְׁבִשְׂכָר אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קֶרְבָּנוֹת שֶׁהִקְרִיב בְּלָק הִרְשָׁע, זָכָה וְיִצְתָה מִמֶּנּוּ רוּת". וּפְרַשׁ רַש"י זצ"ל: "שִׁיִּצָּא מִמֶּנּוּ דָּוִד, שְׁרִיזוּהוּ לְהַקְב"ה בְּשִׁירוֹת וּבַתְּשֻׁבָּחוֹת".
מִבּוֹאֵר כָּאֵן עַל פְּלֵאֵי הַהִשְׁגָּחָה שֶׁסִּבֵּב מְסוּבֵּב כָּל הַסִּיּוּבוֹת – שְׂלֵא רַק שְׁבָלֶק לֹא הִצְלִיחַ לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי קְלָלַת בְּלָעַם הִרְשָׁע – אֲלֵא מִמֶּנּוּ עֲצָמוּ יִצָּא דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁמִזְרַעוֹ יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יָבֹא וַיִּגְאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת הַמֵּר וַיִּתְקַן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדִי. וְלִכְּוֹן, בַּתְּשׁוּבָה גִּיּוּחַת עַל שְׂאִיפְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רְשָׁע(=בְּלָק) לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי בְּלָעַם, כִּפְּהַ הַקַּב"ה אֶת נְבוּאָתוֹ בְּפִי בְּלָעַם: "דֶּרֶךְ כּוֹכֵב מֵיִצְרָאֵל" – זֶה דָּוִד, "וְקָם שְׂבִט מִיִּשְׂרָאֵל" – זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ". כִּאֵילוֹ הַהִשְׁגָּחָה לוֹעֲגַת לְבָלֶק, שֶׁהִבִּיא מ"ב(=42) קוֹרְבָּנוֹת עַל מְנַת לְהַצְלִיחַ בְּמִזְיָמָה הַשְּׁפֵלָה שֶׁלוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְאֵילוֹ אוֹמְרַת הַהִשְׁגָּחָה לְבָלֶק: אֵתָה רוּצָה לְהַכְחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל? לֹא רַק שְׂלֵא תוֹכֵל לְכַלּוֹתָם, אֲלֵא אֵתָה בְּעֲצָמְךָ תַעֲמִיד חֲטָר(=צֶאֱצָאִים) לְבֵן יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעֵתִיד לְבּוֹא, וְיָרִים אֶת קָרְן יִשְׂרָאֵל לְשִׂיא הַשְּׁלִימוֹת, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן
"מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה" (כג' ח') (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב "מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'", מְצִינוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ז'): תְּנִיא(=לְמַדְנוּ), "וְאֵל(=ה') זַעֵם בְּכָל יוֹם" (תְּהִלִּים ו' יב'), וְכִמָּה זַעֵמוּ? רַגְע... וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְכַוֵּן אוֹתָהּ שְׁעָה, חוּץ מִבְּלָעַם הִרְשָׁע, דְּכִתִּיב 'יִדַע דַּעַת עֲלִיוֹן'... (וּמִכָּאֵן) מְלַמֵּד (הַכְּתוּב), שֶׁהִיָּה (בְּלָעַם) יוֹדַע לְכּוֹן (לְ)אוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהַקַּב"ה הִיָּה פּוֹעֵם בָּהּ...".
מֵאֲמַר זֶה בְּגִמְרָא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁהַקַּב"ה זַעֵם/פּוֹעֵם בְּכָל יוֹם "רַגְע", כְּפִי שְׁפָתוֹב: "וְאֵל זַעֵם בְּכָל יוֹם". וְכֵן, שְׁבִלָעַם הִרְשָׁע הִיָּה הָאָדָם הַיְחִידִי בְּעוֹלָם שִׁדַּע לְכּוֹן לְאוֹתוֹ הִרְגַע שְׁבוּ הַקַּב"ה פּוֹעֵם, וּכְשֶׁהִיָּה מְקַלֵּל בְּאוֹתוֹ הִרְגַע – קְלָלָתוֹ הִיָּתָה מִתְקִימָת. אֲלֵא שְׁבִאוֹתָה עַת, כְּדִי לְהַפֵּר אֶת עֲצַת בְּלָעַם לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא כַּעַס ה', כְּפִי שְׁמִבִּיאָה הַגְּמָרָא (שָׁם): "אֲמַר ר' אֶלְעָזָר: אֲמַר לְהֵם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: דַּעוּ כְּמָה צְדָקוֹת עֲשִׂיתִי עִמְכֶם – שְׂלֵא כַּעֲסָתִי בְּיָמֵי בְּלָעַם הִרְשָׁע, שְׂאִלְמָלֵא לֹא כַּעֲסָתִי לֹא נִשְׁתִּיר... (חֲלִילָה מִ)יִשְׂרָאֵל שְׁרִיד וּפְלִיט".
וְזֶהוּ שְׂאֵמַר בְּלָעַם לְבָלֶק: "מָה אֶקֶב לֹא קִבָּה אֵל וּמָה אֲזַעֵם לֹא זַעֵם ה'". "מָה אֶקֶב" – אֵינְנִי יְכוּל לְקוֹב/לְקַלֵּל אֶת

ישראל, שכן "לא זעם ה'" – בכל אותם הימים שרציתי לקלל את ישראל, לא זעם ה'.
ונפלא הדבר מאיתנו. שכן, מהי תכלית הענין שהקב"ה **זעם** רגע בכל יום? ובדאי שלא יעלה על הדעת שהקב"ה כביכול **כועס** בכל יום "רגע" לחינם.

נקדים להביא ביאור נפלא שאמר האדמו"ר מרן ר' יהושע מבעלזא זיע"א, על הפתוב במסכת ברכות (ברכות ה'):
"לעולם (=תמיד) ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע". הנה, אומר האדמו"ר, למרות שהפעם והרגו הם מהמידות המגונות שראוי לאדם להתרחק מהן, לפעמים יש צורך להשתמש בהן לעבודת ה', כדי "**להרגיז** (את) (ה) יצר טוב על יצר הרע", ועל-ידי כך להכניעו.

ומהיכן נמשך לישראל פעם כזה של קדושה, כדי "**להרגיז** יצר טוב על יצר הרע"? הרי עצם הפעם אינו מצד הקדושה! אלא שזהו ענין של "ואל זעם בכל יום". הקב"ה **זעם** בכל יום רגע, כדי שמה יושפע לישראל פעם של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. וכפי שכתוב בתהילים: "כי רגע באפון, חיים ברצונו". כלומר, מה שהקב"ה **זעם** בכל יום רגע, הוא "חיים ברצונו" – כדי שאנו נוכל לחיות לפי רצונו יתברך, על-ידי כך שאנו מתגברים על היצר הרע.

ובכך גם תובן עצתו של בלעם הרשע לבלק להחטיא את ישראל בבנות מדין, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין קו, עא):
"אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא זימה... עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". שכן, כשראה בלעם שהקב"ה לא **זעם** באותם הימים, כדי שקללתו לא תתקיים בישראל, הבין מכך אותו רשע, שחסר לישראל שפע הפעם של קדושה כדי להכניע את יצר הרע. ולכן, זהו הזמן להחטיא את בני ישראל בבנות מדין, ועל פן הציע לבלק: "עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". והנה, פינחס בן אלעזר הבין שחטאם של ישראל בבנות מדין הוא מחמת חסר הפעם של קדושה, ולכן התעורר בכוחות עצמו והתלבש ב**זעם וקדושה**, לקנא קנאת ה' צבאות ולהרוג את זמרי בן סלוא (שחטא עם המדינית לעיני כל). ועל-ידי כך השפיע פינחס **פעם** של קדושה לכל ישראל, כדי שיוכלו ישראל להתגבר על יצרם הרע ולפרוש מבנות מדין.

וזהו שפרש רש"י את הכתוב על פינחס: "בקנאו את קנאתי בתוכם" – בקצפו את הקצף (=הפעם) שהיה לי לקצוף". כלומר, פינחס בא וקצף את אותו הקצף שהיה על ה' לקצוף (ולא קצף ה' בגלל בלעם הרשע), ובכך עצר פינחס את חטא בני ישראל בבנות מדין, וממילא נעצרה גם המגיפה. (על פי "אורה של תורה")
"מה טבו אהליך יעקב"

הצדיק רבי זושא מאניפולי (אחיו של רבי אלימלך מליזנסק ואחד מאבות החסידות) היה מבחירי תלמידיו של המגיד רבי דב בער ממזריץ', שהנהיג את תנועת החסידות לאחר פטירת הבעל שם טוב. פעם הגיע לחצרו של המגיד ממזריץ' אדם, שבקש להתקבל ולהתברך מפיו של הצדיק הדגול. התבונן רבי זושא בפניו של אותו אדם, והפיר בו ברוח הקדש, שהוא בעל עבירות גדול, ואין בו שום הרהור של חרטה. לא יכול היה רבי זושא לעצור את סערת רגשות לבו כלפי אותו אדם, וקרא אליו בנימת זעם: "עובר עבירה שקמוף! היאך לא תבוש להתיצב פנים אל פנים לפני רבנו הקדוש, המגיד ממזריץ'?! נדהם האורח מדבריו הבוטים של רבי זושא, ובראש מורכן עזב את המקום ונעלם כלעומת שפא. רבי זושא יעקב במבטו אחר האיש, שיצא מבית המגיד בלא אמר ודברים, וחש נקיפת-לב על דברי העלבון שהטיח זה עתה בפניו. באשר ספר על-כך לרבו המגיד, אמר לו המגיד הגדול: בכל יום אנו פותחים את תפילותינו בפסוק: "מה טבו אהליך יעקב" (לפי מנהג אשכנז), כדי שנוזכר לראות במעלות הטובות באהלי יעקב. על-כן רוצה אני לברך אותך היום הזה: יהי רצון ותראה תמיד רק את הסגולות הטובות המצויות בכל אדם מישראל - ואפילו הוא מלא עבירות פרימון. וכבר הורו לנו חז"ל (שמות רבה כד, ג'): "ישראל, אף-על-פי שהם חוטאים - הקב"ה נוהג בהם כצאן(=) נוהג בהם לפנים משורת הדין, וסולח להם על חטאיהם).

מספרים החסידים, שדברי הכיבושין שהשמיע המגיד ממזריץ' באוזני תלמידו הנאמן חדרו עמוק ללבו של רבי זושא. ומאותו יום והלאה חדל רבי זושא להוכיח עוברי עבירה, והיה מרעיף שפע רב של אהבה. וכשהיה נכנס אצלו עובר עבירה לחץ רבי זושא את ידו, ועל-ידי כך היתה אופפת את אותו אדם רוח חדשה, ומיד חש הרהורי תשובה. בדרך זו - אומרים החסידים - החזיר רבי זושא למוטב עוברי עבירה רבים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל בְּלָעַם לֹא תִלָּךְ עִמָּהֶם, לֹא תֵאָר אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא" (כב' יב')

על הכתוב כאן תמהו חז"ל: מדוע הקב"ה היה צריך למנוע מבלעם לקלל את ישראל? והרי הקב"ה בעצמו ברח את ישראל, וכיצד יש בכח בלעם, שהוא בשר ודם, לשנות את ברכתו של ה' יתברך? ואם נאמר שאין לבלעם כח לקלל, אם כן מדוע הקב"ה הזהירו שלא לקלל?

אלא, אומרים המפרשים, הסיבה שהקב"ה מנע מבלעם הרשע לקלל את ישראל, היא פיון שהיה גלוי וידוע לפני ה' יתברך שבני ישראל עתידים לבוא עליהם, ועתידים לבוא עליהם, בגלל עונותיהם, כל אותן הקללות שהיה בלעם רוצה לקללם. ולכן אילו הקב"ה היה נותן רשות לבלעם לקללם, היה יוצא מזה חילול השם – שכן, אומות העולם היו אומרים שקללותיו של בלעם עשו את כל אלה, ולא הקב"ה הביא את העונשים האלה על בני ישראל (בגלל חטאייהם). לכן נחשב הדבר לחסד גדול שעשה ה' עם ישראל, בכך שמנע מבלעם לקלל את ישראל, וכפה עליו לברכם, ככתוב (דברים כג, ו'): "ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם, ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה, כי אהבך ה' אלהיך".

"תמת נפשי מות ישרים" (כג' י')

על קריאה זו של בלעם הרשע, אמר פעם רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, ה"חפץ חיים": "הבלעמים" שבכל דור ודור בוחרים לחיות חיי הוללות וטומאה, וכשמגיעה שעתם להסתלק מן העולם הזה, מבקשים הם למות "מות ישרים". אולם על רשעי העולם לדעת, שיש דין ויש דין על כל המעשים. וכדי לזכות ב"מות ישרים", צריכים לפני כן לחיות "חיי ישרים".

פיוצא בכך היה אומר הצדיק רבי יהושע מבעלז: אתה מוצא פיוס יהודים, החיים כל הימים "כגויים גמורים", ובכל זאת מבקשים למות "מות ישרים" כחסידים יראים ושלמים. אך יש לדעת, כי כפי שמציעים את המטה, כך ישנים עליה, והמבקש למות פיהודי פשר, צריך לפני כן לחיות פיהודי פשר... "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." (כג' כא')

חכמי ישראל אומרים: בעם ישראל, לא רק מעשה העבירה אסור, אלא גם ההבטה והראיה אסורים, וישראל נזהרים גם מלהסתכל בתמונות תועבה, וכל שכן בעריות – מה שאין כן אומות העולם. וזהו שכתוב: "לא הביט". מדוע לא להביט? – כי "און ביעקב". כלומר, ההבטה בלבד היא "און" (=עון).

וממשיך הכתוב: "ולא ראה". מדוע לא לראות? – כי "עמל בישראל", דהיינו שהראיה עצמה היא עבירה, וכל זאת מחמת קדושתו של עם ישראל, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". וכבר אמרו חז"ל על הכתוב בקהלת (ו'): "טוב מראה עינים מהלך נפש" – שמראה עינים באשה חמור יותר מגופו של מעשה. (יומא עד')

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו"

הצדיק רבי יצחק לוי מפרדיצ'ב, "סניגורם של ישראל", העיר על פסוק זה: צא וראה, שהכתוב מעיד על הקב"ה: "לא הביט און (=רשע) ביעקב, ולא ראה עמל (=עולה ופגם) בישראל".

נמצאנו אפוא למדים, שהבורא בחסדו הגדול, עושה עצמו כאינו מביט וכאינו רואה, כפיכול, מעשים רעים של ישראל. ואם ה' יתברך, היודע נסתרות, מתעלם מחטאי ישראל – קל וחמר שבשר ודם צריך לנהוג כך כלפי הזולת. שכן, לפעמים נדמה לנו, שחברנו נכשל בחטא זה או אחר, ולאמיתו של דבר, אין בו לא חטא ולא עון.

הבה נסגל לנו מדה יקרה זו של הקב"ה – "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", ונדון כל אדם מישראל לכף זכות, ואז יקוים בנו המשך הכתוב: "ה' אלקיו עמו". (בשעה שכל אדם מישראל רואה אך טוב אצל האחרים, זוכה הוא לקרבת אלקים, ככתוב: "ה' אלקיו עמו").

פיוצא בכך היה אומר, רבי ישראל בעל שם טוב (הבעש"ט): "לא הביט און ביעקב" – מי שאינו רואה "און", פגמים

חֲסֻדוֹת, בְּיַעֲקֹב וּבְבָנָי יַעֲקֹב, וּנְמֻנֵי מְלָקְטָרְגַּע עֲלֵיהֶם בְּאֲזַנֵי הַזּוֹלָת, מוּבְטָח לֹו שִׁיקוּיִם בּוֹ "ה' אֱלֹהֵיו עִמּוֹ" – הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִהְיֶה תָּמִיד בְּעֶזְרוֹ וַיְצִילֵהוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה.
"הֵן עִם כָּלִבְיָא יְקוּם... לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאָכֵל טַרְף... (כג' כד')

רַבֵּנוּ רַבֵּי יוֹסֵף קָאָרוּ, מְחַבֵּר "שְׁלַחַן עָרוּךְ", פּוֹתַח אֶת דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט הַבָּא: "יִתְגַּבֵּר כְּאֲרֵי לְעִמּוּד בְּבִקְרָה לְעִבּוּדָת בּוֹרְאוֹ, (כְּדִי) שִׁיְהָא הוּא מְעוֹרֵר הַשְּׁחֵר". עַל פְּתִיחָהּ זֶה מְעִיר הַרְמ"א: "וּבְשִׁכְבוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹ, יִדַּע לִפְנֵי מִי הוּא שׁוֹכֵב". וְדַבְּרֵי הַרְמ"א תְּמוּהִים. הֲרֵי רַבֵּי יוֹסֵף קָאָרוּ מְדַבֵּר כַּאֲן בְּדִין הַשְּׁכֵמָה בְּבִקְרָה, וְאִינוּ מִתְעַסֵּק בְּדִין שְׂכִיבָה לְשִׁינָת לִילָה. מְשִׁיב עַל-כֵּךְ הַצְּדִיק רַבֵּי מֵאִיר'ל מְפָרְמִישְׁלֵן: בְּהֶעֱרָה זֶה בֵּא הַרְמ"א (רַבֵּי מֹשֶׁה אִיסְרָלִישׁ) לְלַמְדָנוּ, שִׁישׁ קָשֶׁר הַדּוּק בֵּין אוֹפֵן הַשְּׂכִיבָה קֹדֶם הַשִּׁינָה בְּלִילָה לְאוֹפֵן הַקִּימָה לְמַחְרַת בְּבִקְרָה. כִּיּוֹן שְׁאִפְשָׁר לְהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה שֶׁל "יִתְגַּבֵּר כְּאֲרֵי לְעִמּוּד בְּבִקְרָה לְעִבּוּדָת בּוֹרְאוֹ", רַק אִם בְּעֶרְבַּ הַקּוּדֶם עָלָה הָאָדָם עַל יְצוּעוֹ מִתּוֹךְ הַכְּרָה "לִפְנֵי מִי הוּא שׁוֹכֵב", וְקָבַל עָלָיו עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּקִרְיַת "שְׁמַע" עַל מִטָּתוֹ.
"וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים, וַיַּחַל הָעַם לְזַנּוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב" (כח' א')

אָמַר בְּלַעַם לְזַקְנֵי מוֹאָב וּלְזַקְנֵי מִדְיָן, בְּשַׁעַה שְׁעֵמֶד לְצִאת לְדַרְכּוֹ: דַּעוּ לָכֶם, שְׁאִפִּילוּ אִם תִּאֲסָפוּ אֶת כָּל הַצְּבָאוֹת שְׁבַעוֹלָם, לֹא תוּכְלוּ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי, אִין אַתֶּם יְכוּלִים לְהִיּוֹת יוֹתֵר חֲזוּקִים מִפְּרַעָה, שְׁעֲלֵיו נִאֲמַר (שְׁמוֹת יד', ו'): "וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בְּחוּר... וְשָׁלַשׁ עַל כָּלוֹ" – שְׁהָיוּ מְצָרִים הַמוֹן גְּדוֹל מְאֹד, וּבִסּוּף טְבַעוֹ כָּלֶם בַּיָּם. וְעַכְשָׁיו, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְנַצַּח וּלְמַעֵט אֶת יִשְׂרָאֵל, עֲשׂוּ כְפִי עֲצָתִי. וְצָרִיכִים אַתֶּם לְדַעַת, שְׁכָל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה, הוּא נִלְחֵם לְמַעַנְם, כְּפִי שְׁנִאֲמַר (שֵׁם פְּסוּק יד'): "ה' יִלְחֵם לָכֶם, וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן". אֲבָל אִם לֹא יַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוּם – לֹא יִלְחֵם לָהֶם, וְלֹא יוּכְלוּ לְהָרִים רֹאשׁ לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם. וּמֵאַחַר וּפְיֻדוּעַ לָכֶם, אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שׁוֹנֵא **זִמָּה**, לָכֵן עֲלֵיכֶם לְהַכְשִׁילֵם **בְּזִנּוּת**, וְזֹאת עֲשׂוּ: הַקִּימוּ לָכֶם אֱהָלִים בְּמַדְבָּר, וְשִׁימוּ בְּאֱהָלִים נְשִׁים **פְּרוֹצוֹת**, הַמְקוֹשְׁטוֹת יָפָה, שִׁימְכְרוּ פִשְׁתָּן. וְאַגַּב שִׁישְׁרָאֵל יִהְיוּ עֲסוּקִים בְּקִנְיַת הַפִּשְׁתָּן, יִגְרוּ אוֹתָם הַנְּשִׁים **לְזִנּוּת**, וְעַל יְדֵי כֵךְ תוּכְלוּ לְנַצַּחֶם. וּכְשִׁסִּים בְּלַעַם הִרְשַׁע לֹוֹמֵר אֶת עֲצָתוֹ, שָׁב לְמַקְוֵמוֹ.
"וַיְהִי הַמַּתִּים בְּמַגְפָּה אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים אֶלְפָּה" (כח' ט')

לְאַחַר שְׁבַלְעַם הִרְשַׁע נִכְשַׁל בְּנִסְיוֹן **לְקַלֵּל** אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְיחוֹת בְּלָק מְלֶךְ מוֹאָב, וְקִלְלָתוֹ נִהְפְּכָה לְבִרְכָה, אוֹמֵר בְּלַעַם הִרְשַׁע לְבָלָק: "לָכֵה אֵיֶעְצֵדְךָ, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעַם הַזֶּה לְעַמְּךָ...". אָמְרוּ חַז"ל בְּגִמְרָא (סְנַהֲדְרִין קו', עא): אָמַר לֹו (בְּלַעַם הִרְשַׁע לְבָלָק): אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֱלוֹ שׁוֹנֵא **זִמָּה**... עֲשֵׂה לָהֶן קְלָעִים (=אֱהָלִים) וְהוֹשֵׁב בָּהֶם **זִנּוּת**, שִׁיכְשִׁילוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. מְעִיר עַל-כֵּךְ רַבֵּנוּ בַחַיִּי בֶן אֲשֶׁר: עֲצָתוֹ שֶׁל בְּלַעַם הִרְשַׁע לְבָלָק **לְהַחֲטִיא** אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבְנוֹת מוֹאָב גְּרָמָה לְהִרְגֵי רַב שֶׁל **עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה** אֶלְפָּה נְפֻשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל. לְעוֹמֵת זֹאת אָנוּ מוֹצְאִים, כִּי בַחֲטָא הַעֲגָל, אַחֲרֵי מִתֵּן תּוֹרָה, נִפְלוּ רַק "כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ" (שְׁמוֹת לב', כח). וְזֹאת, כְּדִי לְהַרְאוֹת לָנוּ כְּמָה הַקֶּב"ה שׁוֹנֵא **זִמָּה**, וְכְמָה מְרוֹשַׁעַת הַיְתֵה עֲצָתוֹ שֶׁל בְּלַעַם הִרְשַׁע מִלְּפָנָי הַמְקוּם בְּרוּךְ הוּא.
"בְּדַרְךְ שְׁאָדָם רוֹצֵה לִילְדָה בָּה - מוֹלִיכִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם..."

אֲבָרְךָ אֶחָד, שְׁהָיָה מְבַאֵי בֵיתוֹ שֶׁל רַבֵּי יְהוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ, הַתְּעַתֵּד לְנִסּוּעַ לְלִיטָא, כְּדִי לְהַשְׁתַּלֵּם בִּ-ש"ס וּבְפּוֹסְקִים, בְּאַחַת הַיְשִׁיבוֹת הַגְּדוֹלוֹת, אֲשֶׁר שָׁמֹן יֵצֵא לְתַהֲיִלָּה בְּקַהֲלֵלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאִירוּפָה. סְמוּךְ לְמוֹעֵד נִסְיַעְתּוֹ, נִכְנַס הָאֲבָרְךָ לִיטוֹל בְּרַפְת פְּרִידָה מְרַבּוֹ הַדְּגוּל, וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ מִכְּתָב הַמְּלָצָה לְגָאוֹן רַבֵּי אֱלִיהוּ חֲסִיד מוֹיִלְנָא, שְׁהוֹפֵר בְּיָמִים הַהֵם כְּגֹדוֹל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִיטָא וּבְסִבִּיבוֹתֶיהָ. נִטַּל ר' יְהוֹנָתָן גְּלִיוֹן חֵלֶק, וְכָתַב בְּצִידוֹ הָאֶחָד מְלָה בֵּת שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: "מִי". אַחֲרֵי-כֵךְ הִפָּךְ אֶת הַגְּלִיוֹן, וְכָתַב גַּם בְּצִידוֹ הַשְּׁנִי אֶת הַמְּלָה "מִי".

בְּתוֹם הַפְּתִיבָה קִפַּל ר' יְהוֹנָתָן אֶת הָאִיגָרָת, וּמָסַר אוֹתָהּ לְיַד הָאֲבָרְךָ, בְּעוֹד הָלָה לֹא הֵעִז לְשְׂאוֹל אֶת רַבּוֹ לְפָשֶׁר הַמְּלָה הַיְחִידָה, שְׁנוֹעֵדָה לְהִימָסֵר לְיַד הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא. כְּעִבּוֹר יָמִים אֶחָדִים, הִגִּיעַ הָאֲבָרְךָ לְוִילְנָא, וּמִיָּד סָר לְבֵיתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן ר' אֱלִיהוּ, וּבִיָּדוֹ הָאִיגָרָת שְׁמָסֵר לֹו רַבּוֹ. פְּתַח הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא אֶת הָאִיגָרָת, וְלֵאחֲרַי שְׁהַעִיף עֵינָיו עַל הַפְּתוּבָה, הִעֲלָה חִיּוּךְ עַל פָּנָיו, וְאָמַר: רַבּוֹ כָּתַב אֵלַי הַפַּעַם מוֹעֵט, הַמְּחִזִּיק אֶת הַמְּרוּבָה. הַמְּלָה "מִי", שְׁרָשָׁם בְּשָׁנֵי עִמּוּדֵי הָאִיגָרָת שְׁשָׁגַר בְּיָדָהּ, מְרַמְזֵת בְּדַרְךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן (=רָאשֵׁי תִיבוֹת) לְמֵאֲמָרוֹ הַנּוֹדַע שֶׁל עֲקָבְיָא בֶן מֵהֲלָלָאֵל (מִן הַתְּנָאִים הַרְאִשׁוֹנִים), שְׁצָוָה לָבְנוּ בְּשַׁעַת מִיתָתוֹ: "מְעַשִׂידָהּ יְקָרְבוּדָהּ, וּמְעַשִׂידָהּ יְרַחֲקוּדָהּ" (עֲדוּיוֹת ה', ז'). צֹאנָה זֶה, כּוֹחָה יָפָה לְכָל אָדָם, בְּכָל עַת וּבְכָל שַׁעַה בְּחַיִּים, כִּי מִידַת הַהַצְּלָחָה שֶׁל הַיְחִיד בְּקָרֵב הַבְּרִיּוֹת, תְּלוּיָהּ בְּרָאשׁ וּבְרָאשׁוֹנָה בְּמַעֲשִׂים שְׁלוֹ. וּכְכָל שְׁהָאָדָם מְרַבָּה בְּעַשִׂיַת הַטוֹב וְהַיָּשָׁר, הוּא מְעוֹרֵר עָלָיו סִיעָתָא דְשְׁמַיָא (=עֲזָרַת שְׁמַיִם), וְהוֹלֵךְ מִחִיל אֶל חִיל. שְׁכּוֹן מוּבְטָחִים אָנוּ מִפִּי חַז"ל (מְכוּת י', עב'), כִּי "בְּדַרְךְ שְׁאָדָם רוֹצֵה לִילְדָה בָּה - מוֹלִיכִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגְּלִיוֹן!